Poštnina plačana v gotovini

Leto XXII., št. 12 — Ljubljana, petek 16. januarja 1942-XX — Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Efficaci azioni contro Malta

Nella zona di Sollum continua la tenace resistenza dei capisaldi principali

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 15 gennaio il seguente bollettino di guerra n. 592:

Nella zona di Sollum l'intensificata azione di fuoco ha censentito al nemico di occupare la zona di mare. Continua la tenace resistenza dei nostri capisaldi principali.

Forze aeree italiane e tedesche hanno svolto attività esplorativa e battuto con successo attrezzature portuali e centri di comunicazioni delle retrovie nemiche.

Alcune bombe sganciate da apparecchi inglesi nella regione tripolina non hanno causato danni importanti, né nessuna vittima.

Favorevoli risultati sono stati censeguiti da rinnovate operazioni aeree contro gli apprestamenti bellici di Malta.

Un nostro convoglio navale attaccato da velivoli avversari ha proseguito la sua rotta senza subire perdite di sorta; due degli aeroplani attaccanti sono precipitati colpiti dai mezzi contraerei.

Uspešni napadi na Malto

Na področju pri Solumu se nadaljuje trdoglavi odpor glavnih posadk

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 15. januarja naslednje 592. vojno poročilo:

Na področju pri Solumu je ojačeno obstreljevanje omogočilo sovražniku, da je zasedel področje ob morju. Nadaljuje pa se odločni odpor naših glavnih postojank.

Italijanske in nemške letalske sile so razvile izvidniško delovanje in z uspehom bombardirale pristaniške naprave in prometna središča v sovražnem zaledju.

Nekaj bomb, ki so jih odvrgla angleška letala v tripolitanski pokrajini, ni povzročilo ne pomembne škode ne žrtev.

Pri ponovnih letalskih napadih na vojne naprave na Malti so bili doseženi ugodni rezultati.

Neki naš konvoj, ki so ga napadla sovražna letala, je nadaljeval svojo pot brez izgub; dve letali je zadelo protiletalsko topništvo in sta padli v morje.

Zamudna oskrba in mine

Rim, 15. jan. s. V dopisu iz Kaira pravijo londonski »Times« med drugim: Borili smo se v zelo težkih okoliščinah v puščavi, a čim bolj napredujemo, tem težja je primerna oskrba, zlasti pa prehrana. Sovražni odpor je še presenetljivo močan.

Vojaški urednik istega lista pa piše med drugim: Jasno je sedaj, da je sovražna glavna sila, ki se je ustavila pri Agedabiji, izkoristila svoj počitek za miniranje ozemlja. Utegnilo bi se izkazati, da so mine celo večja ovira od vremenskih razmer in odpora sovražnih zaščitnic.

Grof Ciano v Budimpešti

Velike manifestacije množice in svečan sprejem ob prihodu v madžarsko prestolnico

Budimpešta, 15. jan. s. Z velikim manifestacijami je bil sprejet italijanski zunanji minister grof Ciano ob svojem prihodu v madžarsko prestolnico. Na trgu pred kolodvorom se je zbrala množica ljudstva v pričakovanju visokega gosta. Nekaj minut pred prihodom vlaka so prispeli na postajo, ki je bila okrašena z italijanskimi in madžarskim zastavami, zastopniki oblasti. Na peronu so se razvrstili predsednik madžarske vlade z vsemi člani vlade, predsednika obeh zbornic, veliko število generalov in visokih madžarskih oficirjev, funkcionarji italjanskega poslaništva z velikim številom italijanskih oficirjev in vojaškimi atašeji, nadalje nemšk in japonski poslanik ter poslaniki držav, ki so se priključile trojnemu paktu Visokega gosta je prvi pozdravil predsednik madžarske vlade Bardossy, nakar se je italijanski zunanji minister ob navdušenju zbranega občinstva odpeljal z avtomobilom v hotel.

Madžarski tisk o pomenu obiska

Budimpešta, 15. jan. s. Vsi listi objavljajo v zvezi s prihodom grofa Galeaza Ciana v Budimpešto uvodnike, v katerih poudarjajo pomen tega novega stika med madžarskimi državniki in Ducejevim odposlancem. List »Nemzeti Ujsag« piše, da je madžarsko javno mnenje z velikim veseljem sprejelo vest o Cianovem obisku, ki velja za velikega prijatelja madžarskega naroda, ki je mnogo prispeval k osvoboditvi Madžarske iz trianonskih verig. Ime najzvestejšega tolmača Ducejevih smernic bo ostalo trajno povezano z razvojem obnovljene Madžarske. Madžarski narod globoko čuti rimsko tradicijo, saj je tudi sam po svoji kulturi latinski narod, ki stoletno prijateljstvo med Italijo in Madžarsko le še bolj utrjuje. Vsa hvaležnost madžarskega naroda pa velja Duceju, ki je na ves glas in odločno proglasil potrebo, da se popravi Madžarski storjena krivica.

Sedaj se Madžarska na strani Italije in Nemčije udeležuje borbe proti boljševizmu. Potrebno je, da vsi narodi, ki se čutijo ogrožene od boljševizma, opravijo svojo dolžnost. Madžarski narod se hoče še nadalje boriti na strani Italije in Nemčije, ne le zaradi popolne zvestobe do obeh sil osi marveč tudi v svojem lastnem interesu.

»Pesty Hirlap« piše, da pomeni Cianov obisk novo, svečano manifestacijo tesne vzajemnosti med Madžarsko in silama osi, s katerima se hoče madžarski narod še nadalje boriti, dokler ne bo izvojevana neizbežna končna zmaga.

V podobnem smislu piše tudi polslužbeni »Pester Lloyd«, ki poudarja nadalje med drugim, da želi madžarski narod prav v trenutku, ko sta anglosaški velesili prepustili srednjo in vzhodno Evropo Sovjetom, poudariti svojo odločno voljo, da z vsemi svojimi silami prispeva k zmagi in tako po svoje pripomore k uničenju načrtov anglosaških velesil.

Na vzhodu se bitka nadaljuje

Tri ladje poškodovane — Brezuspešni sunki pri Taganrogu — Podvigi nemške pehote na srednjem in leningrajskem odseku

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 15. jan. Vrhovno poveljništvo nemških oboroženih sil je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Pri Feodosiji in na polotoku Kerču so letalske sile z dobrim učinkom napadle sovražne zbirajoče se čete, postojanke protiletalskega topništva in letališča. Na Črnem in na Azovskem morju so bile tri sovražne tovorne ladje poškodovane z bombami.

Na področju pri Taganrogu je sovražnik po jaki topniški pripravi brez uspeha ponovil svoje sunke.

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča se obrambna bitka nadaljuje. Pri protinapadu je nemška pehota, ki jo je spremljalo motorizirano topništvo, zaplenila 8 topov in mnogo drugih vojnih potrebscin. Na sovražni strani je bilo pri tem ubitih okrog 600 ljudi.

Pri uspešnem podvigu napadalnih oddelkov so na petrograjskem bojišču deli pehotne čete, ki so jih podpirali pionirji, vdrli v širini 200 m med sovražne postojanke ter uničili 20 utrdb z njihovimi posadkami vred.

V severni Afriki se sovražno topniško obstreljevanje italijanskih in nemških oporišč na področju pri Solumu nadaljuje z nezmanjšano silo. Sovražnik je dosegel nekaj krajevnih uspehov. Nemška bojna in strmoglavska letala so napadla kolone britanskih motoriziranih vozil kakor tudi pristaniške in letališke naprave na področju južno od Agedabije in v Tobruku.

Podnevi in ponoči so bile učinkovito bombardirane La Valetta in britanske letališke naprave na otoku Malti.

V pretekli noči so britanska letala bombardirala več krajev na obalnem ozemlju severne Nemčije. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj ljudi ubitih in ranjenih. Več hiš je bilo razdejanih ali poškodovanih. Trije bombniki so bili sestreljeni.

S finskega bojišča

Helsinki, 15. jan. d. Včerajšnje finsko vojno poročilo javlja, da na Karelski ožini kakor tudi na ožini Aunus ni bilo nobenih pomembnejših vojnih operacij. Na južnih odsekih finskega vzhodnega bojišča so finske čete včeraj nadaljevale očiščevalne operacije med razkropljenimi sovjetskimi oddelki, ki so ostali na omenjenem področju. Z drugih frotnih odsekov ni nikakih novic.

Nad 7 milijonov volnenih oblačil za fronto

Berlin, 15 jan. d. Končni podatki o zbiranju volne v Nemčiji kažejo da je nemško prebivalstvo v celoti prispevalo 7 milijonov in 232.676 kosov vsakovrstnega volnenega blaga. 4000 vagonov volnenih oblek in kožuhovine je že bilo odpremljenih na vzhodno bojišče.

Na „Pownallovi" črti

Pričakovati je kratek presledek v operacijah na Malaji — Japonski uspehi na severnem rokavu Celebesa

Tokio, 15. jan. Domei. List »Jomiuri« objavlja vest iz Šanghaja, da se na podlagi informacij iz britanskih virov v Singapuru lahko sklepa, da si Angleži po padcu Kuala Lumpurja z laj z velikimi napori prizadevajo organizirati novo obrambo pred Singapurom. Britanske vojaške oblasti streme za tem, da bi čim najbolje utrdile takozvano »Pownallovo« utrdbeno črto, ki poteka v polkrogu ter zapira s severne strani dostop do Singapura. »Pownallova črta se razteza preko najjužnejšega dela Malajskega polotoka v oddaljenosti približno 200 km od najjužnejše točke Malake in od tam preko Gemasa proti vzhodni obali Malaje. Kakor se je izvedelo, se britanske čete že umikajo s postojank severno od »Pownallove« črte na novo obrambno linijo, dočim so bile hkrati odposlane sveže čete iz Singapura na to utrjeno črto.

Japonci v Tampinu

Šanghaj, 15. jan. s. Po poročilih, ki prihajajo z Malajskega polotoka, se japonsko prodiranje proti Singapuru nadaljuje brez prestanka. Japonske čete prodirajo v dveh kolonah, od katerih operira ena ob zapadni obali polotoka in je že pekoračila ravnino Selangore ter zasedla Tampin, druga pa ob vzhodni obali polotoka. Vsi dosedanji angleški poskusi, da bi ustvarili novo bojno črto, so se spričo naglice japonskega napredovanja izjalovili. Po zasedbi Kuale Lumpura prodirajo Japonci dnevno približno po 60 km. Del angleških čet je zbežal proti jugu, del pa je bil obkoljen in izločen iz borbe.

Prodor v Johore

Tokio, 15. jan. (Domej.) Z bojišča na Malaji javljajo pristojni vojaški krogi, da so japonske čete včeraj prodrle v federativno državo z vzhodne obale polotoka ter zdaj nadaljujejo svojo bliskovito ofenzivo. Približno 30.000 britanskih vojakov, določenih za obrambo Singapura je bilo od japonskih čet docela obkoljenih.

Neprestani napadi

Bangkok, 15. jan. s. Kakor poročajo vojaški poročevalci iz Singapura, Japonci neprestano napadajo angleške postojanke, ki zapirajo ceste kakih 300 km severno mesta. Japonci razpolagajo z ogromno številčno premočjo in so vrgli v borbo mnogo lahkih in naglih tankov. Položaj je nedvomno zelo kritičen.

Še ta mesec pred Singapurom

Berlin, 15. jan. u. Japonske motorizirane kolone, ki prodirajo po avtomobilski cesti proti jugu, so, kakor priznava včerajšnji komunike iz Singapura, dosegle važne angleške postojanke severno od Serambana. Po informacijah nekaterih agencij, naj bi bile že vdrle v to mesto. V vsakem primeru so se angleške čete umaknile proti Tampinu v Malaki, kjer naj bi se organizirala nova obrambna črta. Čete generala Heatha naj bi se uprle Japoncem v tem severnem predelu malaške zvezne države. Enak načrt so imeli Angleži tudi na črti pri Kuala Lumpuru, toda Japonci so se jim za hrbtom izkrcali in so jim nadaljnji odpor onemogočili.

Japonski vojaški krogi pripominjajo dalje, da bo treba tudi za organizacijo obleganja Singapura izvesti še nekaj priprav. Na bojišče bo treba spraviti med drugim tudi teško topništvo. Ker so Japonci doslej prodirali po Malajskem polotoku povprečno po 20 km na dan, sodijo, da bo mogočee japonske topove konec meseca že lahko razmestiti ob obali Johorske ožine in obstreljevati otočje, ki spada v področje angleškega oporišča.

V borbi proti sovražnim vojnim ladjam

Tokio, 15. jan. (Domej.) V japonskem glavnem stanu je bilo ob 15.30 popoldne objavljeno naslednje poročilo: Japonske podmornice, ki operirajo v vodah Nizozemske vzhodne Indije, so včeraj potopile štiri sovražne vojne ladje s skupaj 37.000 tonami. Japonsko vojno brodovje, ki operira v istem vodovju, je nadalje zajelo tri sovražne trgovinske ladje s skupaj 4000 tonami. Razen tega je japonsko vojno brodovje v sodelovanju z letalskimi silami na neki točki Pacifiškega oceana 9. januarja potopilo dve sovražni podmornici.

Uspehi v pokrajini Minahaši

Tokio, 15. jan. (Domej.) V japonskem glavnem stanu je bilo objavljeno: Oddelki specialnih japonskih mornariških strelcev so v sredo na Menadu zasedli važne oporišča sovražnika na obsežnem področju pokrajine Minahaše na otoku Celebesu. Japonske čete so okupirale tudi neko tamkajšnjo sovražno letalsko oporišče. Pri teh operacijah je bilo zaplenjenih mnogo tankov, poljskih topov, pušk, bomb in streliva.

Neznatne izgube

Šanghaj, 15 jan. s. Zastopnik japonske mornarice je izjavil, da so bile japonske izgube v napadu na Nizozemsko vzhodno Indijo, pri katerem so Japonci dobili v svoje roke važna petrolejska ležišča in izvojevali pomembne strateške uspehe, zelo neznatne. Letalske in pomorske sile Nizozemske vzhodne Indije so se izkazale za povsem nezadostne Nizozemsko vojsko, v kateri je bilo spočetka 35.000 mož, katerima se je nato pridružilo še 70.000 na novo mobiliziranih, tvorijo do 80 odstotkov domačini.

Šibka nizozemska obramba

Šanghaj, 15. jan. d. V razgovoru z novinarji je danes japonski vojaški zastopnik izjavil, da je imela Japonska le zelo majhne izgube pri okupaciji dosedanjih ozemelj v Nizozemski vzhodni Indiji predvsem otoka Tarakana in Menadu. Pripomnil je, da je nizozemska obramba zelo šibka, ker Nizozemci na otočju niso imeli večjih oddelkov redne vojske, marveč v glavnem le prostovoljce in oddelke domačinov.

Tokio, 15. jan. d. List »Tokio Asahi« objavlja v torkovi številki podatke o oboroženih silah Holandske vzhodne Indije. Po teh podatkih šteje sedanja holandsko-indska armada le okrogla 72.000 mož redne vojske ter 25.000 mož v prostovoljskih oddelkih. Holandsko-indsko letalstvo razpolaga s 100 lovskimi letali, 80 bombniki, 90 izvidniškimi letali in 100 hidroavioni. Mornarica Holandske Vzhodne Indije šteje 6 križark, 10 rušilcev, 15 podmornic, 5 ladij za polaganje min, 8 ladij za dviganje min, 7 torpednih čolnov, 1 topničarsko in 5 drugih manjših vojnih ladij raznih vrst.

Prekrižani načrti

Tokio, 15. jan. d. Izkrcanje japonskih čet na otoku Tarakanu in pri Menadu označujejo snočnji japonski časti za zelo važno fazo v nadaljnjem razvoju japonskih vojnih operacij v Nizozemski vzhodni Indiji. Japonski vojni poročevalci javljajo, da sta bili obe od Japoncev zasedeni področji prej spremenjeni v važni letalski in pomorski oporišči, nedvomno namenjeni za bazi za četniško vojno, ki so jo imeli nasprotniki v načrtu za nekatera področja južnega Pacifika. Z izkrcavanjem japonskih čet na Tarakanu in pri Menadu so bili ti angleški in ameriški načrti docela prevrženi.

Borba proti režimu

Tokio, 15. jan. s. Na konferenci novinarjev je zastopnik vlade smatral za potrebno, da ugotovi, da se Japonska bori samo proti vladi Nizozemske vzhodne Indije, ne pa proti domačemu prebivalstvu, ki bo prav gotovo imelo ves interes, da sodeluje z Japonci, kakor to že delajo Filipinci in Malajci.

Odstavljen kitajski general

Tokio, 15. jan. Domei. »Niči-Niči« objavlja vest iz Pekinga, da je čungkinška vlada 6. januarja razrešila dolžnosti generala Vilinuanga, vrhovnega poveljnika v prvem vojnem pasu, ki je hkrati opravljal tudi dolžnosti načelnika provincialne vlade v pokrajini Honan. Odpust generala utemeljuje Čungking s pripombo, da je Vilinuang odgovoren za poraze, ki so jih dož vele kitajske čete v bitkah v provinci Čengšou.

Soerabaja — središče zavezniškega odpora

Šanghaj, 15. jan. d. Iz Batavije uradno poročajo, da je bilo mesto Soerabaja na otoku Javi izbrano za eno izmed glavnih oporišč ameriških in angleških oboroženih sil na ozemlju Nizozemske vzhodne Indije. Uradno poročilo iz Batavije pripominja, da je Soerabaja po svoji legi ter drugih ugodnostih najpripravnejša točka tudi za potrebe zavezniškega vojnega brodovja, ker je v Soerabaji več ladjedelnic. V teh ladjedelnicah je bilo zgrajenih že večje število ladij in nekaj jih je še zdaj v delu.

Izkoriščanje nizozemskih petrolejskih vrelcev

Tokio, 15. jan. s. »Niči-Niči« doznava iz Šanghaja, da bodo japonski strokovnjaki obnovili delo v petrolejskih vrelcih na področju Tarakana mnogo prej, kot trde nasprotniki, ki pravijo, da bo potrebnih 6 mesecev dela za popravo škode, ki so jo povzročile nizozemske sile v tem področju. Petrolejski vrelci na Tarakanu so najvažnejši na Borneu ter se izkoriščajo od leta 1905. Povprečno dajejo 700.000 ton petroleja letno.

Normalne prilike v Manili

Manila, 15. jan. Domei. V Manili je bil v polnem obsegu vzpostavljen red ter obnovljene skoraj normalne življenjske prilike. Radijska služba, ki je bila ukinjena od pričetka vojne, je bila včeraj spet obnovljena, tako da prebivalstvo filipinskega otočja, lahko posluša poročila, ki jih oddajajo krajevne in japonske oblasti.

Japonski smučarski oddelki

Tokio, 15. jan. u. V sodelovanju z japonsko smučarsko zvezo, planinskim društvom in železniškim ministrstvom, so japonske vojaške oblasti odredile ustanovitev posebnih smučarskih oddelkov. Prva smučarska četa se bo začela vežbati 17. t. m. in bo pouk trajal do srede marca.

Razprava o Malaji v angleški zbornici

Rim, 16. jan. s. Londonski dopisnik angleškega lista »Manchester Guardian« pravi: Spodnja zbornica je z zadovoljstvom sprejela na znanje Edenovo obljubo, da se bo o operacijah na Malajskem polotoku vršila še podrobna razprava. Po zadnji razpravi v spodnji zbornici je namreč ostalo mnogo vprašanj nerazčiščenih. Pobuda lorda Wintertona, da bi za takšno razpravo bila na razpolago več časa, dokazuje pomen, ki jo vladni kritiki pripisujejo tej zadevi. Gre očitno za pravo parlamentarno preiskavo, podobno onima, ki sta sledili norveški katastrofi in katastrofi na Kreti.

Južnoameriški interesi pri osi

Japonski list o nalogi vseameriške konference v Rio de Janeiru

Tokio, 15. jan. Domei. List »Japan Times and Advertiser« se danes v svojem uvodniku bavi z panameriško konferenco, ki je bila danes otvorjena v Rio de Janeiru. List uvodno ugotavlja, da ima konferenca vseh ameriških zunanjih ministrov namen potegniti države Južne Amerike v svetovno vojno. Da je to edini namen konference v Rio de Janeiru, je izven vsakega dvoma. Konferenca na drugi strani predstavlja nov poizkus predsednika Roosevelta, da bi okrepil protiosni blok. List ugotavlja, da so tako kakor zdaj Zedinjene države vse od leta 1889. dalje zmerom iskale prilike za kako vmešavanje Washingtona v notranjo politiko ene ali druge južnoameriške države. V najčistejši obliki ne predstavlja tudi sedanja konferenca v Rio de Janeiru ničesar drugega kakor rahlo prikrito željo, da bi se narodi Južne Amerike odtrgali od osi ter se naslonili na demokracije.

Gotovo pa je, da je v interesu južnoameriških republik v večji meri novi kakor pa stari red in mora njihovo stališče do Washingtona izhajati iz izkušenj, ki so si jih te države pridobile spričo dosedanje intervencijske politike Washingtona. Ta smer v politiki južnoameriških držav se tudi povsem jasno izraža. Njihove simpatije niso na strani njihove severne sosede, marveč se nagibajo k državam osi, temelje torej na očitnem dejstvu, da jim ne kaže iskati sporov z osjo. List zaključuje z ugotovitvijo: Videti je, da so interesi držav Južne Amerike take narave, da te države v nobenih okoliščinah ne bodo hotele biti vprežene v voz demokracij, katerih dnevi so že šteti.

Neosnovan predlog

Rio de Janeiro, 15. jan. s. Pred nekaj dnevi je list »Globo« objavil vest iz neznanega vira, da se je 19 južnoameriških držav že sporazumelo, da predloži vseameriški konferenci v Rio de Janeiru odobritev predloga za skupno napoved vojne silam trojnega pakta. To informacijo je sedaj demantiral brazilski zunanji minister, češ da je brez vsake podlage. K temu je še dodal: Lahko celo rečem, da ni nobenega razloga za to, da bi bil takšen predlog predmet posebnega sklepa na sestanku zunanjih ministrov ameriških držav.

Argentina mora ostati izven vojne

Buenos Aires, 15. jan. d. V zvezi z današnjo otvoritvijo vseameriške konference v Rio de Janeiro piše list »Pampero«, da je bila naložena na ramena argentinskega zunanjega ministra velika odgovornost. Od sklepov, ki bodo sprejeti v brazilski prestolnici, bo za dolga leta odvisna usoda Argentine. Zaradi tega nastaja za argentinsko prebivalstvo sedaj vprašanje, ali bo morda po zaključku konference Argentina praktično v vojnem stanju in ali se vlada lahko izogne poizkusom spraviti deželo v vojno, ki je argentinsko ljudstvo ne mara. List ugotavlja, da je argentinski narod lahko prepričan, da bo podpredsednik Castillo držal dano besedo. V Rio de Janeiru ne bodo sklenjene niti vojaške alianse, niti storjeni koraki, ki bi pripravljali vojno.

Kriza egiptske vlade

Ankara, 15. jan. d. Kakor javljajo iz Kaira, je odstop egiptskega finančnega ministra sprožil krizo v kabinetu Huseina Sihri paše. Za finančnim ministrom sta podala ostavko še dva druga ministra, ki pa sta do nadaljnjega še ostala na svojih mestih, ker si je predsednik vlade takoj pričel prizadevati, da bi na prijateljski način poravnal nastale spore. Kakor se je izvedelo iz poučenih krogov v Kairu, so ti spori v vladi nastali zaradi tega, ker nekateri ministri ne odobravajo politke predsednika vlade Huseina Sihri paše glede preskrbe Egipta z živežem.

Obnovite naročnino!

En milijon za kmetijstvo

Visoki Komisar je glede na posebno važnost kmetijstva v okviru gospodarstva naše pokrajine in glede na zaostalost, v kateri se je to znašlo in spričo katere bo mogoče kmetijsko proizvodnjo znatno povečati bodisi z obdelovanjem doslej neobdelane zemlje ali ki se za tako lahko smatra — (močvirja, kamenita tla, grmičevje itd.) odredil, da se dodeli 1,000.000 lir kot poseben prispevek za izvedbo naslednjih pobud, da bi se zboljšala in intensificirala kmetijska proizvodnja v deželi:

a. Prispevki do 50% za stroške, ki jih imajo mali in srednji lastniki ter zakupniki kot poedinci ali zadružniki za naslednja melioracijska dela: obdelovanje neobdelanih zemljišč, urejanje terena, napravo teras, odpravljanje grmičevja in kamenja, kanalizacijo, drenažo in vsa druga dela za melioracijo zemlje, gradnjo poljskih potov.

b. Prispevki malim posestnikom in zakupnikom do največ 40% stroškov za nabavo tehničnih strojev in orodja in kmetijskih strojev. Prednost bodo imeli oni, ki si bodo nabavili sejalne stroje.

c. Prispevki za pospeševanje zajčjereje.

č. Nagrade za natečaj za najboljše pridelovanje semenskega krompirja onih vrst, ki nabolj ustrezajo terenu v pokrajini.

d. Nagrade za natečaj za gradnjo gnojišč.

e. Ustanovitev preizkuševališč in vzornih nasadov za vrste kmečkih pridelkov, katerih pridelovanje naj se v pokrajini pospeši.

Na ta način se bo kmetijstvo v deželi uspešno intensificiralo, posebno pa v krajih, kjer je to do največje mere potrebno. Podpore za kmetijska melioracijska dela so določene predvsem za posestnike travnikov v črnomeljskem okraju, kjer bi bile mogoče obsežna doslej neobdelana zemljišča spremeniti v polja in njive. Kdor bi želel dobiti tako podporo za melioracije, mora predložiti kmetijskemu oddelku Visokega Komisarijata posebno prošnjo, v kateri mora navesti naslednje podatke:

Priimek, ime očetovstvo in bivališče prosilca. Kraj, kjer ima zemljišče, ki bi ga bilo treba prenediti. Površino te zemlje verjetni stroški za predvidena dela in čas v katerem naj bi se ta dela opravila.

V okviru razpoložljivih sredstev bodo ta to razdeljene podpore, ki bodo v razmerju z opravljenim delom, ki pa bo prej še pregledano. Za podporo za nakup kmetijskih strojev bo treba kmetijskemu oddelku Visokega Komisarijata poleg prošnje predložiti tudi odgovarjajočo fakturo. Kar se tiče podpor za pospeševanje zajčjereje, pridelovanja semenskega krompirja in gradnjo gnojišč, bodo v kratkem objavljeni posebni pravilniki.

I limiti dell'oscuramento

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, viste le proprie ordinanze 6 giugno 1941-XIX, n. 42 e 2 dicembre 1941-XX n. 166, ritenuta la necessità di fissare nuovi limiti d'orario per la osservanza dell'oscuramento, ordina:

Art. 1. Fino a nuove disposizioni le norme sull'oscuramento devono essere osservate dalle ore 19 alle ore 7.30.

Art. 2. Rimangono invariate le altre disposizioni centenute nell'ordinanza 6 giugno 1941-XIX, n. 42.

Art. 3. La presente ordinanza entra in vigore il 18 gennaio 1942-XX.

Lubiana, 12 gennaio 1941-XX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Zatemnitvene določbe

Ljubljana, 15. januarja

Smatrajoč za potrebno, da se določi novi čas za zatemnitev je Visoki Komisar za ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 6. junija 1941/XIX. št. 42 in z dne 2. decembra 1941/XX. št. 166 odredil, da se morajo do nove odredbe upoštevati predpisi o zatemnitvi od 19. do 7. ure. Drugi predpisi, ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941/XIX. št. 42 ostanejo nespremenjeni.

Ta naredba stopi v veljavo dne 18. januarja 1942/XX.

Nemci v Rumuniji

Povečanje državnega ozemlja, ki ga je Rumunija dosegla v letih 1918-19 ob zrušenju carskega režima v Rusiji in razpada Avstro-ogrske monarhije, je imelo za posledico, da je bilo v veliko Rumunijo vključenih mnogo Nemcev, ki so prebivali zlasti v novih pokrajinah. Transilvaniji, Banatu, Bukovini in Besarabiji. Na osnovi rumunskega uradnega štetja iz leta 1930 in po prirastku prebivalstva je nemška manjšina v Rumuniji leta 1940 dosegla okoli 800.000 duš. Junija in septembra tega leta pa je Rumunija zaporedoma izgubila Besarabijo in severno Bukovino ter severno Transilvanijo in južno Dobrudžo. Ob tem zmanjšanju ozemlja je izpadlo iz Rumunije 115.000 Nemcev v Besarabiji in severni Bukovini ter okoli 50 tisoč Nemcev, ki so prebivali v severni Transilvaniji, medtem ko sta bili izolirani nemški skupini v južni Bukovini in v Dobrudži, ki sta šteli 35.000 odnosno 15 tisoč duš, preseljeni v Nemčijo v smislu nemško-rumunskega sporazuma z dne 22. oktobra 1940. Tako so v novi Rumuniji ostali samo Nemci, ki prebivajo v srednjem in južnem delu Transilvanije ter v rumunskem Banatu.

Ko pa je Rumunija v vojni s Sovjetsko zvezo spet pridobila Besarabijo in severno Bukovino, se število Nemcev v Rumuniji ni povečalo, kajti onih 115.000 Nemcev, ki so prej živeli v Besarabiji in severni Bukovini, je bilo prav tako preseljenih v Nemčijo v smislu rusko-nemškega dogovora z dne 5. novembra 1940.

Skupno je tedaj Rumunija zaradi navedenih ozemeljskih sprememb izgubila 250.000 Nemcev, tako da znaša sedaj število v Rumuniji bivajočih Nemcev nekaj nad pol milijona. Po večini so to Saksi in Švabi v Transilvaniji in Banatu, medtem ko je na ostalem rumunskem ozemlju le nekaj tisoč drugih Nemcev.

Nemška manjšina v Rumuniji uživa popolno zaščito v smislu smernic novega predsednika rumunske vlade maršala Antonesca. Te smernice so bile osnova zakona z dne 21 novembra 1940, ki je priznal nemški narodnostni skupini v Rumuniji javnopravni položaj s posebnim nazivom »Nemška etniška skupina v Rumuniji«. Vodstvo te skupine je sedaj edino pristojno za določanje pripadnosti rumunskih državljanov k nemški etniški skupnosti. Predstavništvo narodnostne volje te etniške skupnosti tvori narodnosocialistična delavska stranka nemške etniške skupnosti v Rumuniji. Ta vodstvo sme izdajati obvezne odredbe glede vsega, kar je v zvezi z ohranitvijo in konsolidacijo nacionalnega življenja. Nemci smejo poleg rumunske izobešati tudi nemško zastavo.

Ostavka angleškega poslanika v Kujbiševu

Rim, 15. jan. s. Diplomatski urednik londonskega lista »Daily Telegraph« poroča, da je britanski veleposlanik v Moskvi sir Stafford Cripps zaprosil za svojo razrešitev.

Stockholm, 15. jan. d. Iz Londona poročajo, da prihajajo po pisanju lista »Evening Standarda« štirje aktivni britanski diplomati v poštev, da nadomeste sira Stafforda Crippsa na položaju britanskega veleposlanika pri vladi Sovjetske zveze. Po mnenju navedenega lista prihajajo za poslaniško mesto v Kujbiševu v poštev sedanji angleški poslanik v Lizboni sir Ronald Campbell, poslanik v Ankari Knatchbull Hugessen, poslanik v Čungkingu sir Archibald Cralk Kerr ali končno sir Milles Lampson, sedanji britanski poslanik v Kairu. Najverjetnejše bo šel po mnenju »Evening Standarda« v Kujbišev angleški poslanik v Čungkingu.

Aretacije nezadovoljnih angleških plutokratov

Rim, 15. jan. s. V Angliji so bili izdani zelo strogi ukrepi proti nekaterim aristokratom, ki jih obtožujejo, da so pokazali kaj malo razumevanja za potrebe sedanjega časa. Zdi se, da je bilo več ljudi že aretiranih, ker so preveč odkrito kritizirali politiko sedanje vlade. Vse to je gotovo zelo resen pojav v državi, kakršna je Anglija, ki v njej praktično vlada oligarhija aristokratov ali plutokratov, ki so sestavni del plemstva. Najbolj nezadovoljni oligarhi so oni, ki imajo svoje interese v vzhodni Aziji, v Avstraliji in Indiji ter Novi Zelandiji. Churchillovo stališče o prednosti evropskih bojišč pred vsemi drugimi bojišči pomeni za vse te ljudi uničenje njihovega premoženja.

Nesreča angleškega konzularnega avtomobila v Adani

Carigrad, 15. jan. u. V Adani se je pripetila avtomobilska nesreča. Avto, s katerim se je tajnik angleškega konzulata v Adani peljal na postajo, je zdrknil v neki prepad. Tajnik konzulata je bil ubit, konzularni pisar in šofer pa sta bila hudo poškodovana.

Druzijski Džebel znova priključen Siriji

Ankara, 15. jan. d. Vrhovni svet pokrajine Džebel Druse je na svoji včerajšnji seji pod predsedstvom emirja Hasana Atraša sklenil, da se pokrajina Džebel Druse spet spoji s Sirijo. Ozemlje Džebel Drusa je bilo pod upravo francoskega komisariata ločeno od Sirije in je bilo potem samostojno mandatno področje. Uprava Džebel Drusa ostane tudi še nadalje, toda izvajala se bo pod kontrolo Damaska.

Predsedniške volitve na Portugalskem

Lizbona, 15 jan. s. Mandat državnega predsednika Carmone poteče 15 aprila t. l. Ker mora biti novi predsednik republike izvoljen vsaj 60 dni pred potekom mandata starega predsednika, so bile predsedniške volitve določene na dan 8. februarja t. l.

Smrtna obsodba izsiljevalke

Berlin, 15. jan. s. Posebno sodiščev Opellu je obsodilo na smrt mladenko Marijo Opiela, ki je s pretvezo, da je bila zaročenka nekega nemškega vojaka, ki je padel na vzhodnem bojišču in da je imela z njim tudi otroka, izvabila od staršev pokojnega vojaka velike vsote denarja.

Racioniranje hrane v madžarskih lokalih

Budimpešta, 15. jan. s. Napovedane so nadaljnje omejitve obrokov živil. Tako je med drugim določeno, da obedi v restavracijah ne smejo prekašati treh obrokov in da se morajo porcije mesa zmanjšati za 50 odstotkov, prodajati pa samo tri dni na teden. Poraba masti v restavracijah je začenši z današnjim dnem zmanjšana za polovico.

Kralj Boris v novih naseljih

Sofija, 15. jan d. Bolgarski kralj Boris, ki je obiskal nekaj vasi v severni Bolgariji, kjer se grade nova kmečka naselja, se je včeraj spet vrnil v bolgarsko prestolnico.

Bivši finski poslanik zapustil London

Helsinki, 15. jan. d. Uradno je bilo objavljeno, da je bivši finski poslanik v Londonu dr. Grippenberg zapustil britansko prestolnico ter odpotoval v Lizbono, od koder se bo vrnil v Helsinke.

Predor pod Maaso v Rotterdamu

Stockholm, 15. jan. d. Predor za cesto pod reko Maaso v Rotterdamu, ki je bil nedavno izročen svojemu namenu, bo po predhodnih računih pasiralo vsako minuto po 32 000 pešcev ter na leto po 12 milijonov vozil.

Obvezna prijava ameriškega imetja v zasedeni Franciji

Pariz, 15. jan. d. Nemške oblasti v Parizu so danes objavila razglas o obvezni prijavi vse imovine ameriških državljanov na področju zasedene Francije.

Atleejev izmik

Iz Stockholma poročajo, da so neugodni vojni dogodki prvega meseca na Tihem morju izzvali silno nejevoljo ne samo v Avstraliji in Novi Zelandiji, marveč tudi v Angliji sami. Ostra kritika bi bila dobila priliko, da se izdivja prošli teden ko je bil britanski parlament sklican na dvodnevno zasedanje. Čuvar državnega pečata lord Atlee je smatral zato za umestno, da je zasedanje zaključil že po prvi seji, da ne bi ogorčeni poslanci preveč razburili že itak vznevoljenega javnega mnenja. Nejevolja se za sedaj še ne obrača proti Churchillu samemu, pač pa je cilj vseh prikritih in očitnih napadov bivši Churchillov minister za informacije Duff Cooper, ki se je v domovini slabo izkazal in ki so ga nato poslali na Dalnji vzhod. Kakor kaže, mož tudi tam ni bil na mestu, dasi je imel obsežna pooblastila in so mu bili v mnogočem podrejeni vojaški poveljniki posameznih važnih točk v Tihem oceanu.

Zaradi padca Hongkonga so vznemirjeni zlasti Avstralci, ki na ves glas kriče, da ta prevažna točka ni bila dovolj preskrbljena z vsem potrebnim in da je imela naravnost smešno majhno posadko. Avstralsko javno mnenje je tudi ogorčeno nad »zaspanci« v Singapuru, ki bi moral biti osrednja točka vse varnosti, pa je po zaslugi kaznive lahkomiselnosti zdaj močno ogrožen. Duff-Cooper je bil poslan na Daljni vzhod ker so v Londonu smatrali, da to področje ni preveč važno. Izkazalo pa se je prav nasprotno in Avstralija je sedaj prav neposredno ogrožena. »Times« odkrito dvomi, dali so bili strateški ukrepi za obrambo Singapura sploh pravilni in smotrni. Še občutljivejši so kritiki glede Nizozemcev, ki so se v vsakem pogledu zanesli na učinkovitost britanske zaščite nizozemske posesti, pa sedaj naenkrat vidijo, da so se varali in da so britanski poveljniki prav malo ukrenili tudi za obrambo lastnih važnih strateških točk. Vsem tem nevšečnostim se je Atlee ognil s predčasnim zaključkom zasedanja.

Skrbi francoskih domoljubov

Osnovni problem francoskega naroda je že pol desetletja sem občutno nazadovanje porodov in prirodnega človeškega prirastka, kar vznemirja vsakogar, komur je kolikaj pri srcu bodočnost naroda. Kljub vsem zadevam, ki zaposlujejo francosko javnost v sedanjem položaju, so tudi ta osnovna nevarnost občuti z nezmanjšano silo. Nazadovanje francoskega naroda, ki se je od l. 1865. do 1937. pomnožil od 38 le na 41 milijonov, je rodilo eno značilno željo, po varnosti, ki je našla svojega izraza v Maginotovi in Daladierjevi črti, ki sta pa zato ustvarili nevarno miselnost in sta Franciji silno škodovali, koristili pa nič. Občutek varnosti za Maginotovo črto je ohromil francoski duh ter ga usmeril zgolj na obrambo. Spričo nazadovanja so bili Francozi prepričani, da si ne smejo dovoliti izgube niti enega moža, ki bi padel zunaj obrambnih črt. Prirodni prirastek francoskega naroda je bil tako neznaten, da bi bila vsaka večja izguba v vojni za obstoj usodna.

Razumljivo je, da se to neugodno stanje v današnjih prilikah ni moglo popraviti, vendar nihče ni pričakoval še hujšega padca. Porodna številka je l. 1940. v Franciji padla še za 8.5%, usodnejše pa je, da se je tudi umrljivost dojenčkov povečala od 6.3 na 9.1%. Francoski listi, ki poročajo o tem usodnem razvoju, prikrivajo opravičene zaskrbljenosti. Propadanje francoskega življa je tem hitrejše, ker se je kmetski sloj oprijel sistema enega otroka, da se s tem obvaruje razcepitve kmetij. Ta pot je po nazorih francoskih domoljubov počasen, toda zanesljiv vsenaroden samomor.

Pritisk na Iran

Ankara, 15. jan. d. Iz Kair javljajo, da se je posebni odposlanec Zedinjenih držav William C. Bullitt ta čas mudil v Teheranu, kjer naj bi pospešil pogajanja za zvezo Irana z Anglijo in s Sovjetsko zvezo. Njegova naloga je, ublažiti nezaupljivost, ki vlada v Iranu proti Sovjetski zvezi. Baje je Bullitt pripravljen dati iranski vladi v imenu vlade Zedinjenih držav neke določene garancije.

Novinarji za revne dijake

Ljubljana, 15 januarja

Novinarsko društvo v Ljubljani je svojo zadnjo umetniško prireditev konec l. 1940 združilo s podporno akcijo za revno dijaštvo. Priredilo je nabiralno akcijo med gospodarskimi krogi mesta in dežele. Javnost ki se je že mnogokrat prepričala, da novinarji s svojimi javnimi nastopi vselej služijo kakemu plemenitemu namenu, se je lepo odzvala. Nabiralna akcija je dala lin 39 550.—, oglasi na koncertnem sporedu pa 16.907 din. S koncertno prireditvijo vred so znašali vsi prispevki 80 309 din, po odbitku izdatkov za prireditev in za administracijo vse akcije pa je ostalo 52.801 din ali 20.064 lir.

Med zimo po prireditvi je Novinarsko društvo razdelilo od tega ostanka 11.441 lir. Večje zneske je nakazalo Dijaški kuhinji in raznim drugim ustanovam za podpiranje revnih dijakov, podpore v denarju so dobivali tudi posamezni revni dijaki, mnogi pa so bili deležni tudi podpor v obliki oblačilnih predmetov, ki jih je društvo po znižani ceni dobilo od tvrdke Prelog.

Ostanek 8.623 lir pa je Novinarsko društvo razdelilo v tej zimi v obliki lenarnih podpor po 150 lir, ki so jih bili deležni najpotrebnejši dijaki in dijakinje mnogih ljubljanskih šolskih zavodov.

Novinarsko društvo je tako izčrpalo ves dohodek svoje dobrodelne akcije za revno dijaštvo in se ob tej priliki iskreno zahvaljuje v svojem in v imenu obdarovancev vsem, ki so z velikim razumevanjem to akcijo podprli.

— **Nova grobova.** V Kranju je umrl prejšnji teden znani zdravnik dr. Globočnik, star 85 let. V Rakovci je pa umrl ugledni gostilničar Alojz Intihar.

Gospodarstvo

Italijanske železnice

Po podatkih iz Rima je proračun italijanskih železnic v višini 5390 milijonov lir v ravnovesju. Glede na višjo obrabo voznega parka je za to leto predvidenih za obnovo voznega parka 483 milijonov lir.

Ob vstopu Italije v vojno so imele italijanske železnice 4117 parnih lokomotiv in 1602 električni lokomotivi, nadalje 8074 potniških vagonov, 130 500 tovornih vagonov, 4505 poštnih in prtljažnih vagonov in 776 motornih vagonov na pogon z Dieselovimi motorji. K temu pa je še prišteti vozni park v gradnji. Sredi leta 1940 je bilo v gradnji 146 električnih lokomotiv, 141 motornih vlakov na pogon z Dieselovimi motorji in 91 na pogon z električnimi motorji, 121 potniških vagonov in 2744 tovornih vagonov.

Od celotnega omrežja, ki znaša 17.051 km je bilo elektrificiranih 5123 km železniških prog. (leta 1915 je bilo elektrificiranih komaj 450 km). Z vstopom Italije v vojno ni bilo prekinjeno delo za nadaljnjo elektrifikacijo železnic.

Železnice v Ljubljanski pokrajini

Nedavno smo na tem mestu v zvezi s poročilom o gradnji proge Črnomelj—Vrbovsko navedli, da ima Ljubljanska pokrajina nad 200 km železnic. Pri tej številki pa se je vrinila tiskovna pomota. Dolžina železniških prog v Ljubljanski pokrajini znaša točno **302 km** in sicer brez železnice Črnomelj-Vrbovsko, ki je v gradnji. Od celotnega omrežja odpade na progo Ljubljana—Novo mesto—Rosalnica 131 km, za progo Grosuplje—Kočevje 55 km, na progo Ljubljana—Rakek 52 km, na progo Trebnje—Št. Janž 23 km, na progo Ljubljana—Vrhnika 20 km, na progo Ljubljana—Zalog 9 km, na progo Ljubljana—Št. Vid 7 km in na progo Ljubljana—Ježica 5 km.

Naknadni seznam nemških optantov

V »Službenem listu« 14. januarja je objavljen 72. seznam oseb, ki so zaprosile za preselitev v Nemčijo. Ta seznam obsega naslednjih 51 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

LJUBLJANA

Cesta v Mestni log 15: Petančič Martin (66, Štajersko), Marija roj. Pečovnik (55, Sv. Martin), Jožef (19), Vincenc (18), Marjan (15), Vladimir (16), Marija (12), Ana (11). — **Križevniška 14: Persche** Albina (79). — **Hotel Lloyd: Globočnik** Feliks (42, Kranj), Teodora roj. Fritsch (38, Jesenice), Lidija (3). — **Miklošičeva 15:** Treo por. **Puch** Justina (30), Peter (3). — **Sv. Petra 51:** Usenik por. **Dirnplatz** Jožefa (59, Rob). — **Slomškova 3: Perko** Silvester (41, Celje), Antonija roj. Trampusch (49, Trst). — **Cesta ob Ljubljanici: Tschemernjak** Friderik (33, Reka), Marija roj. Cunder (27), Friderik (4). — **Rleiweisova 48:** Rojina por. **Gladnigg** Marija (32), Andrej (1); **Gladnigg** Stanislav (46), bivajoč v Kranju. — **Vodnikova 13:** Ilner Neža (42, Št. Volbenk), Karel (17), bivajoč na Dunaju, Evelina (15), bivajoča v Beljaku, Helga (6) bivajoča na Bledu. — **Slapničarjeva 3: Frühstück** Valentin (40, Beljak), Marija roj. Brandstätter (39, Dobrnič), Bogomir (14), Valentin (12), Sonja (10). — **Dev Marija v Polju:** Luhn por. **Awanzini** Marija (59, Maribor). **Ljubljana:** Zeschko por. **Luckmann** Frida (57); **Puschner Anton** (52, Bistrica), Angela roj. Vurkeljic (50).

OBČINA KOČEVJE OKOLICA

Konca vas: Sturm Terezija (55, Slovenska vas). — **Spodnje Ložine: Wirtitsch** por. Jerman Alojzija (67, Osoje). — **Novi Lazi: Lampeter** Mihael (74), Magdalena roj. Gerbitz (52, Kočevska Reka), Friderik (17), Herbert (14), Ernest (26). **Slovenska vas:** Jelenz por. **Miklitsch** Ivana (41, Velike Lašče), Marija (11).

Občina Mozelj: Kuhlarji: **Witt'ne** Bogomir (38).

Občina Št. Peter: Bajnof: **Germ** Robert (52), Roza roj. Krisper (44), Robert (19), Rajnhard (18).

Občina Dobrunje: Bizovik: **Korowitsch** por. **Grum** Julijana (49).

Uppiki navedenih oseb morajo do 28. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana, Stari trg 34.

Pridobivanje naravnega kavčuka v Evropi

V začetku januarja smo poročali o uspelih poizkusih za pridobivanje kavčuka iz rastlin, ki se lahko gojijo izven tropskih širin. V tej zvezi smo omenili, da so poizkusi zadnjih let pokazali dobre uspehe pri pridobivanju kavčukovega soka iz posebne vrste regrata. V Ukrajini so nemške čete na mnogih krajih našle cele nasade regrata za pridobivanje kavčuka.

Nemčija je že pred vrsto let posvetila posebno pozornost osamosvojitvi v pogledu oskrbe s kavčukom in je na tem področju dosegla izredne uspehe zlasti glede pridobivanja umetnega kavčuka iz anorganskih tvarin. Sedaj poročajo iz Berlina, da je bila tam ustanovljena posebna družba »Pflanzenkautschuk-Forschungs- und Anbaugesellschaft« z nalogo, da prouči možnosti pridobivanja naravnega kavčuka iz zato primernih rastlin v Nemčiji in v ostali Evropi in da napravi poizkusne nasade.

V tej zvezi se sklicujejo nemški listi na izkušnje, pridobljene v Italiji, kjer že v večjem obsegu gojijo posebno rastlino »quayule«, ki izvira iz Mehike in posebno dobro uspeva v klimatskih razmerah Italije, zlasti na slabi zemlji, kjer se lahko pridobi povprečno na leto 300 do 400 kg kavčuka na hektar. Listi navajajo tudi izkušnje, ki so jih pridobili v Franciji in njenih kolonijah. Francozi so napravili uspešne poskuse za pridobivanje kavčuka iz raznih vrst »volčjega mleka«, ki raste v severni Afriki na področju skoraj 100.000 hektarjev. Pri umetnih nasadih bi ena tretjina tega področja zadostovala za popolno kritje francoske potrošnje kavčuka. V laboratorijih v Casablanci so tudi našli racionalni način pridobivanja kavčuka iz soka volčjega mleka. V zvezi z izkušnjami Italije in Francije ter s poizkusi, ki so bili napravljeni v Ukrajini, računajo, da bodo že prihodnje leto uredili večje poskusne nasade raznih kavčukovih rastlin tako v Nemčiji kakor tudi v Ukrajini in Beli Rusiji.

Gospodarske vesti

= **Bolgarski fižol za italijansko konopljo.** Iz Sofije poročajo, da je bila pred kratkim sklenjena velika kompenzacijska kupčija, po kateri bo Bolgarija dobavila Italiji 7000 metrskih stotov fižola. Italija pa bo v kompenzacijo dobavila Bolgariji konopljeno prejo in konopljene izdelke. Podobno kupčijo je Bolgarija sklenila z Grčijo, ki bo v zameno za fižol dobavila rozine, olive in olivno olje.

= **Ustanovitev gospodarske policije na Hrvatskem.** Hrvatski notranji minister je izdal naredbo o ustanovitvi gospodarske policije, ki bo ustanovljena v obliki posebnih odsekov pri policijskih direkcijah in pri okrajnih glavarstvih. V delokrog gospodarske policije spadajo naslednje naloge: preprečenje nedovoljenega prenašanja raznih živil, pobijanje verižništva, kontrola nad cenami in mezdami, ki so uradno določene, nadzorstvo nad izvajanjem predpisov o pobijanju draginje in kazensko postopanje glede kršitev, kolikor je to poverjeno upravnim oblastvom prve stopnje. V zvezi z ustanovitvijo gospodarske policije je poglavnik pobočnik g. Lorković izdal okrožnico, v kateri ugotavlja, da so nepravilnosti, zlasti v nelegalni trgovini z živili, ki so znane pod nazivom »šverc«, dosegle vrhunec in so izzvale take posledice, da mora državna vlada nastopiti z najstrožjimi ukrepi. Okrožnica poziva vse ustaške formacije, da prijavijo novi gospodarski policiji vse nepravilnosti ter opozarja, da povzroča le nelegalna trgovina pomanjkanje blaga na trgu ter prinaša nered tudi v cene. Pri vsem prizadevanju ne bo mogoče uvesti stalnih cen dokler bodo tihotapci vzeli s svobodnega trga vse zaloge in jih na nelegalen način prodajali po višjih cenah. Zato je dolžnost vseh državljanov, da pomagajo gospodarski policiji pri njenem delu.

= **Kotoniziranje konoplje tudi na Madžarskem.** Nedavno smo poročali o uspešnih poizkusih, ki so jih napravili na Hrvatskem s kotoniziranjem konoplje. Bistvo kotoniziranja je v tem, da se debela vlakna konoplje razčlenijo v tanka vlakna, pri čemer se dobi nova trpežna tekstilna surovina, ki se mnogo ne razlikuje od bombaža. Kotoniziranje izvršujejo na poskusni postaji v Siracu, in sicer s pomočjo radioaktivne vode tamošnjega vrelca. Zagorska tekstilna tvornica v Oroslavlju je že pričela v večjem obsegu izdelovati tkanine iz kotonizirane konoplje. Sedaj poročajo iz Budimpešte, da je kotoniziranje konoplje zavzelo večji obseg tudi na Madžarskem. Ker je Madžarska sedaj po priključitvi Bačke drugi največji producent konoplje v Evropi, je Madžarska industrija v povečanem obsegu posvetila pozornost vprašanju kotoniziranja konoplje. Tako je neka budimpeštanska tekstilna tvornica odkupila vso zalogo konoplje Apatinske tvornice konoplje, ki bo za budimpeštansko tekstilno tvornico to konopljo predelala v kotonizirano konopljo.

= **Ustanovitveno gibanje v Srbiji.** Na področju Srbije je bilo od aprila do konca lanskega leta ustanovljenih 21 delniških družb z glavnico 124.5 milijona din. Med drugim je bila ustanovljena velika mlekarska družba z glavnico 35 milijonov din glavnice. Nadalje so bile ustanovljene tri založniške družbe s skupno glavnico 11.5 milijona din, ena ladjedelniška družba, ena filmska družba, ena družba az proizvajanje jedilnega olja, poleg 11 trgovinskih družb.

= **Občni zbori premogovniških družb.** Dne 31. januarja bo v rudniški pisarni v Krmelju občni zbor družbe Šentjanški premogovnik And. Jakil d. d. v Krmelju. Isti dan bo prav tako v Krmelju občni zbor premogokopne združbe »Belokrajina« v Črnomlju.

= **Indeks cen na Hrvatskem.** Hrvatski državni socialno-gospodarski zavod je skupaj z Delavsko zbornico sestavil indeks življenjskih stroškov za mesec december. Izhodišče indeksa so cene v avgustu leta 1939, ob izbruhu vojne, tako da znaša za ta mesec indeks 100. Za december lanskega leta so izračunali indeks 227..8 in so se torej življenjski stroški od avgusta 1939 povečali za skoro 128 odstotkov. Najvišji je indeks za oblačila in obutev, namreč 261, te. indeks za živila, ki znaša 248. Za razsvetljavo in kurjavo znaša indeks 185, za stanovanje pa 160.

= **Letni čas v Zedinjenih državah.** Zaradi štednje pri razsvetljavi je ameriška reprezentančna zbornica odobrila zakon o uvedbi letnega časa na vsem področju Zedinjenih držav.

Letalske operacije na zapadu

Berlin, 15. jan. d. Na pristojnem nemškem vojaškem mestu je bilo snoči objavljeno, da so nemški bombniki v torek popoldne prodrli na več točkah preko vzhodne obale Anglije. Druge skupine nemških letal so bile na velikih izvidniških poletih nad vojaško važnimi objekti v Veliki Britaniji ter so opazovale kretanje ladij. Nadaljnje skupine nemškega letalstva so bombardirale dva kraja. Sovražno letalstvo se nasprotno nikjer ni pojavilo nad nemškim ozemljem niti ne nad zasedeno Norveško. Nad zasedenimi zapadnimi pokrajinami se je pojavilo le redkokatero sovražno letalo. A tudi ta letala niso bombardirala nobenega kraja.

Madrid, 15. jan. s. V vsej Španiji zelo močno sneži. Gorski prehodi Guadarama, Escudor, Pavares in drugi so popolnoma neprehodni in je promet izvlečen na več odsekih, zlasti v pokrajinah Sevilji in Valenciji. Mraz prejšnjih dni pa nekoliko popušča.

Pritisnila je prava zima

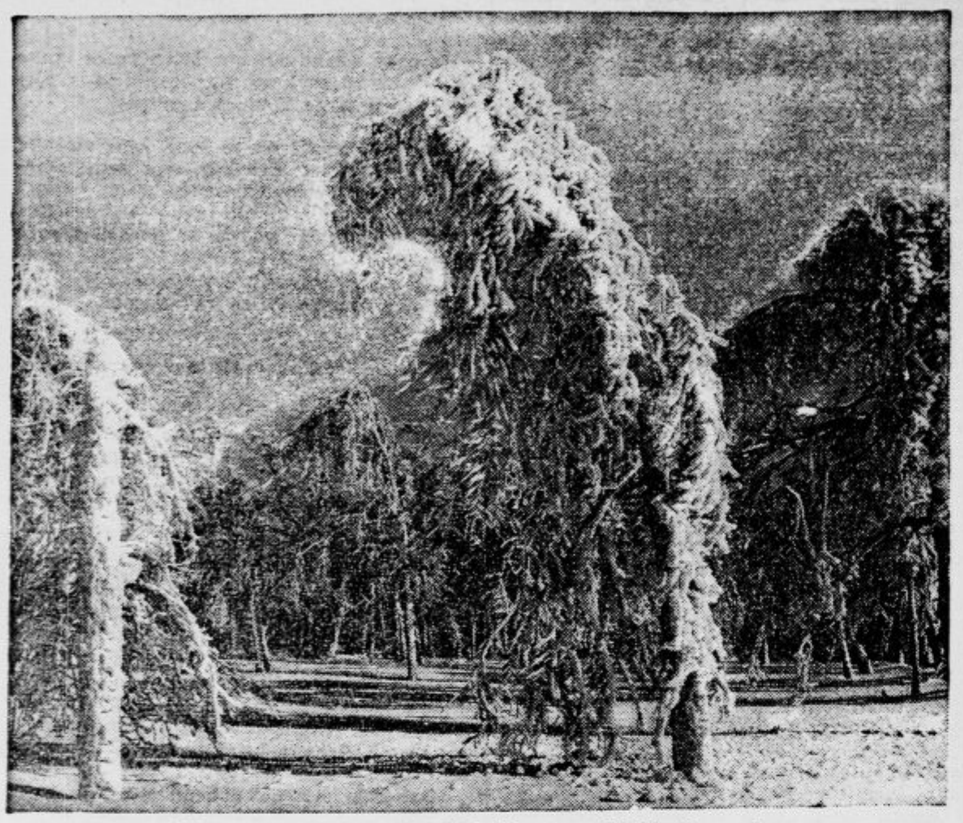

L'inverno negl'intorni di Lubiana — V Mestnem logu

Ljubljana, 15. januarja

Ko je po novem letu začelo snežiti, so vedeli vremenoslovci povedati, da bo novi sneg prinesel hud mraz, kakršen v letošnji zimi še ni bil pri nas. Napoved se je kmalu uresničila. Prve dni januarja je bilo vreme še zdržno, konec preteklega tedna pa je živo srebro zdrknilo pod ničlo in na nebu so se začeli oblaki redčiti. V nedeljo je znašala minimalna temperatura —5.

Po oknih ljubljanskih hiš so se začele delati ledene zavese. V ponedeljek zjutraj je sneg že škripal pod nogami, zgovoren znak, da je živo srebro padlo najmanj 7 stopinj pod ničlo. Toplomer vremenske hišice v Zvezdi je kazal v resnici minimalno temperaturo — 8.2. Čez dan se je živo srebro nekoliko dvignilo, vendar samo na —3. V torek zjutraj so bile ledene zavese debelejše in živo srebro je zdrknilo na —10.6. Najvišja temperatura tega dne je bila —5.6. Proti večeru se je nebo zjasnilo in obetal se je še hujši mraz. V zgodnjih jutrnjih urah v sredo je živo srebro v Zvezdi zdrknilo na —12, maksimalna temperatura v sredo pa je znašala —6.8. že v torek popoldne in prav tako v sredo je posijalo za kratek čas solnce na belo Ljubljano. Kljub temu pa je mraz stalno naraščal in je včeraj v zgodnjih jutrnjih urah tako močno pritisnil, da je živo srebro v toplomeru vremenske hišice v Zvezdi zdrknilo na —18. Nad Ljubljano je ležala siva megla, ki je vse pokrila z ivjem. Vendar mraz ni bil povsod enak. Na mestni periferiji je padlo živo srebro še niže, ponekod celo na 20 stopinj.

Mraz znatno ovira tramvajski promet, ker so okna zastrta z ledenimi zavesami tako da mora voznik stalno brisati okna, če hoče videti predse. Tračnice so zamrznjene, da vozovi z velikim ropotom brzijo po njih. Kolesa vozov glasno škripljejo po zasneženih ulicah, konjem pa se sproti dela ivje na nozdrvih in po grivah. Da je mraz res hud, dokazuje, da so se ptice pevke in ljubljanski golobi močno približali človeškim bivališčem. Tako v središču mesta, kakor na periferiji so že v zgodnjih dopoldanskih urah trkali na okna prezebli in lačni kljunčki ptic pevk in golobov, ki jih je mraz prisilil, da si iščejo hrane tam, kjer je po navadi ne dobijo. Dobra človeška srca ne štedijo in nadrobijo prezeblim in lačnim pticam drobtinic.

Kadar zapleše burja...

Vije, vije,
Kraševec brije.
Trst pometa,
morje premeta.

Župančič.

Trst—Gorica, 13. januarja

Komaj je bil zaključen tradicionalni tržaški Miklavžev sejem na slavnem sprehajališču Acquedotu, ki traja do Sv. Treh kraljev, že je sledil južnemu vremenu severo zapadnik. V noči na 7. januar je prinesel najprej »borin«, ki pa je vse bolj prehajal v močno burjo in se nazadnje sprevrgel v ledeno mrzli »boron«, kakor pravijo Tržačani najhujši obliki burje. Slika na tržaških ulicah se je na mah spremenila. Kdor ni imel nujnih opravkov in kdor ni odpornega telesa, je rajši ostal doma. Kostanjarji in snažilci čevljev so se umaknili. Tramvajski vozovi so bili vse bolj prazni, četudi so sicer zmerom nabito polni; pač pa so imeli obilo posla taksiji, ki so švigali po mestu, saj si tudi po izvoščkih zaman spraševal.

V takih burjastih dneh je le malo Tržacanov, ki bi ne imeli kučme na glavi.

In vseh oblik so te kučme. Tržačani, pa tudi Kraševci, ki jih je te dni burja tudi hudo nabrila, zatrjujejo, da je kučma najizdatnejše, najboljše pokrivalo, ki ščiti proti razsajajoči, ledeno mrzli burji. Zanimivo je tudi, da so številne vztrajne, mlade Tržačanke tudi v burjastem mrazu vzdržale z dokolenkami ter golimi koleni. Po nekaterih tržaških gostilnah in drugih javnih lokalih ki niso bili za nenadni pojav burje dobro prekurjeni, so gostje obsedevali s kučmami ter klobuki na glavi. Kdor je moral na ulico, je pohiteval v tek, redki tramvajski čakalci pa so se umikali v bližnja poslopja, od koder so potem ob postanku tramvaja urnih nog stekali na vozila. Tržaški tramvajski promet, ki se ima v sicer znosnejših zimskih dneh boriti zaradi izrednega navala potnikov s sličnimi problemi kakor ljubljanski, je pokazal novost, ki je zelo zanimiva. V prometu so se namreč pojavili majhni priklopni vozovi z nizkimi okni, ki so najstarejši in ki vzbujajo v primeri z večjimi, modernimi tramvajskimi vozili zelo slikovito vzporedbo.

Dne 8. t. m. je drugič letos jel naletavati nad Trstom droben sneg, v soboto 10. t. m. pa tretjič. Seveda se ni prijel pač pa je nekoliko obležal med Občino in Sežano, potem pa zmerom več naprej proti Divači ter Sv. Petru na Krasu, kjer je vsa pokrajina odeta s snežno belino. V smeri nad Bazovico je od staroslavne Lokve naprej kraška zemlja dokaj pobeljena. Seveda so dobili vrhovi Nanosa, Hrušice, Javornika, Snežnika in Vremščice novo snežno plast, kar velja tudi za Čaven ter gore Trnovske, Otelške, Križnogorske in Banjške planote.

Burja je seveda zabesnela tudi po vsem Krasu

in je stopnjevala svojo silovitost na Gaberku, Rebrnicah pri Razdrtem in seveda tudi v območju Ajdovščine, kjer se je zloglasna »ajdovska burja« z vso srditostjo usipala s Črnega vrha ter Mrzlega loga, kjer se rodi. Okoli Ajdovščine se je sneg deloma tudi prijel tal in tudi na Planini, medtem ko so ostali hribi izvzemši čavensko pogorje, ostali z delom Vipavske doline nepobeljeni.

Gorica sama je ostala tudi to pot obvarovana pred hujšimi oblikami strupene zime,

saj je komaj nekajkrat zlezlo živo srebro do 6 stopinj pod ničlo, medtem ko so imeli v cerkljanskem, idrijskem in tolminskem okolišu že nekajkrat do 16 stopinj pod ničlo. V nedeljo 11. t. m. je pričel nad Gorico naletavati droben sneg, ki pa ni prišel do tal. Pač pa se je usula na vso pokrajino Soške doline ter bližnjih gorá nova snežna plast. Pri Črnem vrhu med Idrijo in Ajdovščino so bili pravi snežni zameti, tako da so mogli Ribijevi avtobusi obratovati le od Idrije do Črnega vrha. To stanje je trajalo več dni ter so bili zaradi tega do prenatrpanosti natlačeni Gianesminjevi avtobusi, ki so lahko prevažali potnike na drugi progi Idrija—Sv. Lucija—Gorica. Na Črnem vrhu so se pojavili tržaški in goriški smučarji, ki uživajo zimsko, smučarsko veselje na krasnih terenih tamošnjega okoliša. Na Cerkljanskem pa pravijo, da so imeli doslej z največ 12 stopinj pod ničlo razmeroma milo zimo.

V ostalem poteka tržaško življenje po normalnih tirih,

zlasti ko je v noči na 13. januarja burja povsem ponehala ter se je Trst predramil v krasnem, sončnem jutru. Po sedmih dneh trajanja je pripravila burja spet suho, zdravo vreme. Zlasti tam v središču eksporta v ulicah Milano, Valdirivo Torrebianca ter vzporednih ulicah nakladajo od jutra do večera tovorne avtomobile s pomarančami mandarinami, cvetačami ter drugimi eksportnimi sadeži, ki jih pošiljajo iz Trsta na vse strani. Komaj za spoznanje je burja zavrla to izvozniško razgibanost

Kulturni Trst pričakuje z velikim zanimanjem nove operno-simfonične sezone v Verdijevem mestnem gledališču.

Otvoritvenemu opernemu sporedu gledališke sezone 1941/1942 ter sledečemu gostovanju raznih dramskih skupin, ki je doseglo svoj višek ob nastopu ansambla slavne Emme Gramatice, ki je bila viharno pozdravljena ter sprejeta, sledi sedaj pester operno-simfonični program. Dne 15. t. m. bo uprizorjena R. Zandonaijeva opera »Francesca da Rimini«, potem pridejo med drugim na vrsto Tolstojevo »Vstajenje« v glasbeni priredbi Franca Alfana, nadalje Verdijeva opera »Ples v maskah« ter Puccinijeva »Boheme«. Kot najpomembnejšo skladbo simfoničnega sporeda je omeniti L. Perosijev oratorij »Kristovo vstajenje« Cecchelinova dramska skupina pa uprizarja v Filodramatični dvorani komično-satirično delo v osmih slikah z naslovom »Farza ali komedija?« Predvsem pa kažejo Tržačani živahno zanimanje za nastop slavnega tenorja Benjamina Giglija, čigar sodelovanje je najavljeno z novo objavljenim opernim sporedom.

Končno naj omenimo še

preimenovanje nekaterih tržaških ulic.

Znano je, da so bile v zadnjih letih številne tržaške ulice in ceste preimenovane. Med drugim je dobila novo ime celo starodavna Via Ferriera, ki je bila preimenovana v Via Gambini. Sedaj je dobila Via Geppa naziv po poročniku Luigiju Coscianu, ki je kot prvi fašist padel v Trstu. Del med Garibaldijevim trgom in trgom imperija (Piazza dell'Impero) je bil preimenovan po pisatelju Alfredu Ovianiju. Številne ulice in trgi brez imena so dobili svoje ime po filozofu Antonu Rosminiju (trg v bližini nameravane cerkvene stavbe morske Marije), po filozofu Vincencu Giobertiju (trg okoli cerkve sv. Ivana), po fašistu Nikoli Gianiju, ki je padel v bojih z Grčijo, po Angelu Valentiniju, tržaškem padlem prostovoljcu leta 1915, po pesniku Josipu Piccioli (ulica v bližini trga Carla Alberta), po pesniku G. Giustiju (ulica v Rojanu), po pesniku Ippolitu Nievo (ulica v Scogliettu pri hišah »Infacap«) po Dalmatincu F. Leismit-Doda (ulica med ulicama Orlandini in D'Alviano), po pisatelju Ant. Fogazzaro (ulica v Scogliettu), po glasbeniku G. Pucciniju (ulica ob T. Grossijevi ulici) ter po znamenitih rimskih pesnikih Vergilu Horacu Ovidu in Catulu, katerih imena bodo označevala doslej neimenovane ulice v Škorkolji (Scorcola).

Osservatorio meteorologico sui Nevoso nei Monti Giganti in Boemia — Vremenska opazovalnica na Snežniku v Krkonoših je med najbolj zanjmivimi v Srednji Evropi. Kadar pritisne taka zima, kakršna je letošnja, je opazovalnica zakovana v led

Na Dolenjskem je mnogo snega

Velik prospeh lesne industrije in trgovine

Novo mesto, 15. jan.

Po hudih snežnih naletih se je v torek pričelo ozračje jasniti in že v opoldanskih urah je sonce nekajkrat razpršilo oblake. V teku popoldneva pa se je nebo ponovno pooblačilo in šele v noči na sredo se je razjasnilo. Z zjasnitvijo pa je nastopil tudi izredno oster mraz. V sredo zjutraj je znašala najnižja temperatura na prostem v Novem mestu kar 18,2 stopinje, v samem mestnem središču pa je padlo živo srebro na 16,8 stopinj pod ničlo. Občutno milejši mraz je v Beli krajini, kjer je na najmanj zavarovanih mestih palo živo srebro do komaj 15 stopinj pod ničlo. Sonce je ozračje proti poldnevu nekoliko ogrelo, na večer pa je ponovno pričel pritiskati oster mraz. Prve posledice mraza so se že pokazale v prometu in so vsi jutranji vlaki imeli precejšnje zamude, med njimi jutranji ljubljanski vlak kar 310 minut.

Po nekod je sneg zapadel nad meter visoko, po kočevskih gozdovih pa ga je še več. Vozniki, ki vozijo les po izbornem sanencu iz oddaljenih kočevskih gozdov, tam od Ribnika, trdijo, da je snega tako na debelo, da se konj, če stopi z gozdne ceste, popolnoma skrije v snegu. Visoki sneg pa ne moti voznikov pri njih napornem delu, prav nasprotno, v snegu radi vozijo, ker se jim trud in trpljenje izplačata z dobrim zaslužkom, kajti na zamrzli in s snegom pokriti cesti na sani mnogo več nalagajo in lažje vozijo ter konji manj trpe.

Gozdni delavci in tesači prav v previsokem snegu ne morejo v gozd na delo. Zato si želé vsaj nekoliko južnega vremena, da bi se sipek sneg sesedel in bi bilo delo v gozdu mogoče. Nova uredba Visokega komisariata, ki določa, da so dolžni gozdni posestniki odprodati čim več lesa, je zelo poživila lesno kupčijo in odprla tako gozdnim delavcem ter voznikom izdaten vir dohodkov. Pospešeno izsekavanje gozdov ima ugoden vpliv tudi na lesno industrijo in ureditev novih žag za obdelovanje lesa.

Tudi smučarji prilejo na svoj račun. Pojavljajo se povsod, kar je za Dolenjsko velike važnosti, ker do sedaj ni imela v večjem številu te vrste obiskovalcev. To je važno tudi za bodoča leta, ker se bodo smučarji prepričali, da ima tudi Dolenjska za zimski šport primerne terene.

Uspešno zdravljenje v glavo ranjenih

Obisk v posebnem zdravilišču pri Berlinu

Berlin, 12. januarja

Med najhujšimi vojnimi poškodbami so pač streli v glavo in vobče vsakovrstne rane na možganih. Kako mogočno pa je od prve svetovne vojne do danes napredovala kirurgija in zdravljenje tudi teh hudih poškodb, pričajo poročila o dosedanjih uspehih zdravnikov v posebnem zdravilišču za take ranjence.

Tam zunaj Berlina, že med samimi polji, leži prostrano zdravilišče, ki je pred sedanjo vojno bilo namenjeno zdravljenju na pljučih bolnih Berlinčanov, zdaj pa je že daljšo dobo specialno zdravilišče nemške vojske za poškodbe na možganih, na hrbtenici in na živčevju. V prvi svetovni vojni so imeli vojaški kirurgi mnogo opravka s takimi ranjenci in so se medicinske sposobnosti na tem področju odlično uveljavile. Toda raziskava in praksa stalno napredujeta. Razpoznava drobcev ali krogle v glavi je natančno mogoča s pomočjo rentgeniziranja, če treba, s celo vrsto takih posnetkov. Pri poškodbah hrbtenice in živčevja se zlasti uveljavljajo masaža, kopanje in električna terapija. Kmalu se tudi spet poživijo in se navadijo prejšnje funkcije, bolniki so kmalu spet pokonci. Če so živci docela pretrgani, jih je treba zdraviti z operacijo. Posamezne živce kratkomalo sešijejo. Kar se hrbtenice tiče, pogostokrat ne gre za direktne poškodbe, marveč za pritiske ali kontuzije, kar že samo po sebi povzroči omrtvičenje udov. Tudi tu se dajo s terapijo doseči lepi uspehi. Presenetljivo je, kako hitro si opomorejo s terapijo in vežbanjem mladi ranjenci od 18. do 22. leta. Fantje, izučeni v takih poklicih, kjer je raba udov nujno potrebna, se kmalu usposobijo, da lahko spet v polni meri izvršujejo poklic, najsi je bila roka še tako hudo prizadeta. Nekateri, ki so po nevarnem strelu tako prizadeti, da jih je zapustil dar govora, počasi spet obujajo spomin, učijo se posameznih besed in začnejo čisto na novo govoriti kakor otroci. Zdravje in vzgoja sta seveda pri posameznih ranjencih zelo različni. Na vsak način zavisi uspeh v veliki meri od posameznikove čvrste volje.

Zdravniki lahko izvršujejo presenetljiva opazovanja v pogledu inteligence in volje posameznih ranjencev. Vsekakor so sedanji uspehi v primerjavi s prvo svetovno vojno mogočni zavoljo bolj vajene in tehnično bolj zmogljive operacije. Odpiranje možganske posode, tako imenovano trepanacijo, lahko započne zdravnik tam, kjer je z gotovostjo ugotovil drobec ali kroglo. V današnji dobi izvršuje izkušen kirurg trepanacije kar največjega obsega, kratko in malo: odpre lahko celo glavo. Prejšnje čase je rezanje povzročilo brazgotine, ki so pogostokrat še čez leta povzročale periodične motnje in napade božjasti. Danes lahko vidite v tem zdravilišču celo vrsto operiranih ranjencev, ki so prestali najnevarnejšo operacijo na glavi in so na poti popolnega okrevanja. Kdor vidi take primere — naj si bo medicinec ali laik — je osupnjen, ko spoznava, kako skrivnostno se brati telesnost z duševnostjo na tisti meji, kjer se nočeta ločiti druga od druge.

Po sodobni operaciji, po odstranitvi tumorja, se pokaže na bolniku že čez nekaj dni olajšanje. Zaspale funkcije se spet dramijo, ohromelost telesa ali uda popušča, pričenja se spet krepkejše življenje vsega organizma, kar je zelo zanesljiv znak, da bo ranjenec okreval. In ko se danes tak ranjenec dvigne s postelje ter si pomaga dalje z bergljami, nudi dostojanstveno sliko, kajti to je njegov zopetni korak v skoraj že izgubljeno življenje. Motne oči sijejo spet svetleje in mrtva bledičnost zginja z obraza. Posamezniki pa se morajo še potrpežljivo učiti jezika. Počasi se morajo spet učiti seštevati izraze in številke, na novo morajo graditi svoj spomin in polagoma, ko so že skoraz docela okrevali, se začnejo spet urti v svojem poklicu.

Posebno poglavje zdravljenja takih ranjencev je skrbstvo v tistem usodnem preseku med bojiščem in med operacijsko mizo v specialnem zdravilišču. Ta vmesna oziroma pričetna faza je pogostokrat odločilna, kajti ravno v njej se najbolj širi proces vnetja in krize. Če je količkaj mogoče, je treba take težke ranjence prenesti z letalom s fronte. Že v vojnem lazaretu za fronto so posebne postojanke za sprejem takih ranjencev in za razpoznanje njihovih poškodb. Tu in tam se prenos zavleče, ker je težko diagnosticirati morda neznatno, a vendar usodno poškodbo, o kateri ne more ranjenec ničesar izpovedati. Tu in tam so zatorej taki ranjenci po dva ali tri tedne na poti, v izjemnih primerih pa traja transport le dva ali tri dni. V posebnem zdravilišču pri Berlinu so na delu v glavnem zdravniki iz berlinskega zavoda za raziskavo možganov. Izkušeni možje suvereno nastopajo in zato čutiš v teh prostorih med najbolj prizadetimi žrtvami vojne, ozračje hladne in jasne zanesljivosti. O tem prepričajo obiskovalca zlasti razgovori z bolniki, ki so vsi polni zaupanja v okrevanje.

Odobritev pravilnika o upravljanju in poslovanju

medicinske in kirurgične klinike pri ljubljanski bolnišnici, danih v uporabo kr. univerzi

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo odločbo z dne 28. junija 1941-XIX št. 25 o prepustitvi novega medicinsko-kirurgičnega paviljona bolnišnice z avlo za klinična predavanja v uporabo kr. univerzi in proučivši pravilnik o upravljanju in poslovanju medicinske in kirurgične klinike univerze in po ugotovitvi, da je pravilnik sestavljen v smislu zadnjega odstavka gori navedene odločbe, zaradi česar se more odobriti, odloča:

Odobruje se priloženi pravilnik o upravljanju in poslovanju medicinske in kirurgične univerzitetne klinike pri ljubljanski bolnišnici.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Pravilnik

Čl. 1. Medicinska klinika in kirurgična klinika sprejemata lahko bolnike neposredno ali preko bolnišnice. Neposredno, če smatrata to predstojnika klinik za potrebno, če zahtevajo njih sprejem zasebni zdravniki in tudi na željo bolnikov samih. Vsi drugi bolniki se morajo javiti v ambulanci klinik in se tisti izmed njih, ki se izberejo, sprejmejo na kliniko preko sprejemne pisarne bolnišnice.

Sporazumno z upravo bolnišnice se določi vrstni red, po katerem sprejemata kliniki bolnike. Ob dnevih, določenih po turnusu, izbereta profesor ali klinični dežurni zdravnik izmed bolnikov tiste osebe, ki so primerne za proučevanje in pouk. Ostale bolnike prevzema bolnišnica.

V bolnišnico že sprejeti bolniki se lahko premeste na kliniki, ako želijo sami ali pa po sporazumu predstojnikov bolnišnice in klinik.

Čl. 2. Premeščanje bolnikov iz bolnišnice na kliniki oskrbe bolnični oddelki: premeščanje s klinik v bolnične oddelke pa oskrbita kliniki. V obojnem primeru spremlja premeščenega bolnika bolniški list.

Člen 3. Predstojnika klinik lahko zaprosita bolnične zdravnike za pomoč pri bolniškem pregledu in za konzilij. Nasprotno zaprosijo lahko tudi predstojniki bolničnih oddelkov klinične zdravnike za pomoč. Vse to pa izključno le v znanstvene in učne namene.

Člen 4. Bolnična uprava daje vsem bolnikom, ki so na klinikah, zdravniškemu osebju, uradništvu in strežnikom hrano po jedilnem listu in po cenah, določenih za bolnišnico, v smislu pravilnika in po zdravnikovem predpisu.

Člen 5. Bolnična uprava oskrbuje kliniki na lastne stroške z ogrevanjem, razsvetljavo, vodo, plinom ter pranjem in krpanjem perila.

Nadalje oskrbuje na svoje stroške dezinfekcijo prostorov na klinikah ter enkrat na leto dezinfekcijo teh prostorov.

Člen 6. Bolnična uprava oskrbuje preko svoje lekarne bolnike, ki so na klinikah, z zdravili, obvezili in sanitetnolekarniškim materialom, ki je v rabi, kolikor ga je mogoče dobiti.

Ta material, ki ga priskrbi bolnišnica, se ne sme uporabljati za bolnike v ambulancah.

Bolnična uprava ne oskrbuje klinik z zdravilnimi specialitetami in laboratorijskimi potrebščinami. Rentgenske filme in rentgenski papir pa oddaja klinikama po nabavni ceni.

Člen 7. Za kliniki in njuno osebje velja hišni red, izdan za splošno bolnišnico (3. odstavek § 26 zak. o bolnicah).

Spremembe in razširitve kliničnega poslopja ter instalacij v njem se izvršijo po predhodnem sporazumu z bolnično upravo iz posebnega proračuna klinik.

Člen 8. Osebje na klinikah se plačuje iz posebnega proračuna klinik, izvzemši sedaj službujoče osebje, ki se prevzame v proračun univerze.

Člen 9. V zdravstveno-statistične namene se uvrščajo klinični bolniki med bolnične. Zato je treba ob odpustu bolnika s klinike poslati njegov bolniški list bolnični upravi.

Člen 10. Upravne posle klinik, t. j. sprejemanje bolnikov, voditev matične knjige, pobiranje oskrbnin, računovodstvene posle itd. opravlja do nadaljnje odredbe bolnična uprava.

Kliniki dobavljata bolnišnici vse za to potrebne tiskovine in druge pisarniške potrebščine.

Člen 11. Za dajatve in storitve po čl. 4., 5. in 6. in za opravljanje upravnih poslov po čl. 10. tega pravilnika sta kliniki dolžni plačevati upravi splošne bolnišnice za vsakega bolnika dnevno oskrbnino, določeno za bolnišnico s pravilnikom o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnišnicah in bolničnih ambulancah v Ljubljanski pokrajini, odobrenim z odločbo Visokega komisarja z dne 18. julija 1941-XIX št. 33 ali ki se kasneje na enak način določi in odobri. Tako dan sprejema kakor tudi odpusta bolnika se zaračunavata pri plačilu oskrbnine.

Obračun med bolnično upravo in upravo klinik se opravi do 10. dne vsakega meseca.

Člen 12. Nakup, vzdrževanje in popravljanje inventarnih predmetov kakor tudi nabava potrošnega materiala, ki ni naštet v členih 4., 5. in 6., obremenjajo posebni proračun klinik.

Vsi inventarni predmeti, ki so last splošne bolnišnice, so pa že nameščeni v klinikah, ostanejo last bolnišnice, ki jih proti reverzu prepusti klinikama v uporabo.

Ti predmeti se morajo vrniti dobro ohranjeni, t. j. v uporabnem stanju.

Člen 13. Vsa morebiti še ne urejena ali sporna vprašanja rešijo sporazumno predstojniki klinik in bolnišnice, v drugi stopnji pa univerzitetno oblastvo in zdravstveni oddelek Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino.

Josip Kovačič 60 letnik

Trebnje, 14. januarja

V krogu svojih domačih je v nedeljo praznoval 60-letnico rojstva po vsej Dolenjski znani čevljarski mojster g. Josip Kovačič. Sicer Novomeščan po rodu, si je po končanem učenju izpopolnil svoje znanje še v svetu in se je pred 34 leti naselil v Trebnjem, kjer je odprl čevljarsko delavnico, ki jo vodi še danes.

Jubilant spada v vrsto onih Trebanjcev, ki so poleg poklicnega dela in stanovskega udejstvovanja našli še vedno nekaj časa za javno udejstvovanje. Polnih 34 let srečujemo zapisano ime našega jubilanta v kroniki Trebnjega in Dolenjske in njegova osebnost je dala izrazitega poudarka vsej dolenjski narodni in kulturni delavnosti.

V srečnem zakonu s soprogo Minko so se slavljencu rodile tri hčerke in sin Dušan. Vse je lepo vzgojil in jih za življenje preskrbel.

Ko delavnemu dolenjskemu možu ob njegovem jubileju izrekamo prisrčne čestitke, mu želimo, da bi ostal zdrav in delaven do skrajnih mej človeškega življenja.

Smrtna nesreča v grahovskih hribih

Sv. Lucija, 10. januarja.

Med Koritnico in Nemškim Rutom se je 8. januarja ponoči smrtno ponesrečil 75 letni posestnik Jakob Beguš iz Nemškega Ruta nad Grahovim. Bil je popoldne po opravkih v Koritnici, pa se je v nočni uri sam vračal domov. Bil je na sredini poti, ko se mu je na poledenelem cestnem robu spodrsnilo. Omahnil je čez cesto ter se zakotalil navzdol. Ostal bi najbrž pri življenju, ko bi ne bil zadel s senci ob kamen. Starček je kmalu zatem izdihnil. Našli so ga mimoidoči naslednjega dne ledeno mrzlega, mrtvega. Beguš je bil sicer navzlic lepi starosti zdrav in krepak. Zimska nočna pot pa je postala zanj usodna. Zapušča hčerko in sina. Z njima sočustvujejo vsi sosedje in domačini, ki so se polnoštevilno udeležili Beguševega pogreba na domačem župnem pokopališču. •

PRIZOR NA ULICI

Ob hodniku je velika mlaka. In pri mlaki bradat gospod, ki kar naprej brska s palico po mlaki. Mimo idoči se seveda ustavljajo in vsi, ki imajo palice, začno tudi z njimi brskati po mlaki. Ko se jim zdi to že pre...čudno, vpraša eden izmed njih:

»Gospod, kaj pa prav za prav iščete?«

»Zvečilni gumi mi je padel v mlako.«

»Zvečilni gumi? In tega iščete? Menda ga vendar ne boste deli več v usta?«

»Ne. Ampak v njem je vse moje ozobje.«

Večina živali leti

Letanja so se ljudje naučili od živali. Izmed 420.000 različnih živalskih vrst, kar jih poznamo, jih 260.000 ali 60 odstotkov leti. Na čelu so pri tem žuželke, ki imajo po večini krila in je ozračje njih pravi element. Med 280.000 vrstami žuželk jih spada 240.000 med letalce.

Žuželke, ptice in netopirji so današnji letalci med živalmi. Vemo pa, da so živele v prejšnjih zemeljskih dobah še druge in še dosti večje živali, ki so s krili rezale zrak. Zanimivo je predvsem, da imajo poedine živali svoje lastne »letalske aparate«, ki so v mnogih primerih rabili tudi človeški letalski tehniki za zgled. Spomniti se je treba pri tem samo »letečih zmajev« s Sumatre. To je neka vrsta kuščarjev, ki se lahko požene visoko v zrak in pristane potem nekje varno na tleh. Te živali imajo zelo podaljšana rebra, med njimi pa je napeta koža, ki učinkuje pri pristajanju iz zraka kakor padalo.

Netopir je s svojimi pri letanju široko razpetimi perutmi, ki jih podpira posebna zgradba okostja, mnogim izumiteljem v modernem letalstvu rabil kot vzorec. Prav tako imajo tudi metulji svojo posebno letalsko tehniko, ki se opira na zelo ozek in lahek trup ter na širno razpetino kril. Na tem temelji silna lahkotnost in gibčnost, ki jo kažejo metulji pri svojem letu.

Tudi med ribami imamo nekatere »letalce«. Tako se »ptica lastavica« iz tropskih morij z velikansko silo požene iz vode v zrak, leti krajši čas skozenj in pristane potem na isti način kakor moderno vodno letalo. Takšna riba preleti v zraku včasih do 200 m in konča neredko tudi na krovu kakšnega parnika.

Ptice so seveda najboljše in najgibčnejše letalke na svetu, a seveda ne vse. Prav lahko jim je postavljati rekorde, ki nas morajo v primeri z neznatnostjo teh živali presenečati. Brzinski rekord ima pri tem še vedno lastavica, ki šviga z brzino do 150 km na uro skozi zrak. Sledita ji raca in labud s 100 do 120 km na uro. Golobi razvijajo brzino 80 do 100 km, jerebice in prepelice, ki so na zemlji videti tako neokretne, dosežejo v zraku brzino 60 do 80 km, drozgi, kosi in škorci letijo še vedno z brzino kakšnih 40 km, orli pa z brzino 30 do 40 km. Tudi višinskih rekordov ptic ne smemo omalovaževati. Tu je na prvem mestu orel, ki se vzpne do višine 4500 m, medtem ko lastovka ne zmore več nego okrog 800 m.

Žuželke razvijajo seveda dosti manjše brzine, ki znašajo povprečno 7 do 10 km na uro.

15.000 nogometnih sodnikov

Da bi ugodila čedalje bolj rastočim potrebam ogromnega nogometnega gibanja v Nemčiji, je nemška nogometna zveza morala organizirati celo majhno vojsko sodnikov: ta čas razpolaga z nič manj nego 15.000 teh mož. Nogometni sodniki morajo opraviti strokovni tečaj, ki traja šest tednov, a ta pouk ima tem lažje stališče, ker izvira večina kandidatov iz vrst aktivnih sportnikov ter pozna tako vse skrivnosti igre z žogo. Vsi nogometni sodniki pa morajo ne glede na to opraviti še dolgo »vajeniško« dobo v nižjih razredih, kjer jih na skrivaj nadzirajo, šele potem, če dobro prebijejo to dobo, jih pripuste k tekmam višje kategorije. Najboljši izmed sodnikov se navedejo potem mednarodni nogometni zvezi in ta jih poziva k vodstvu oziroma sodniškemu posłu za mednarodne tekme.

Dežela psov

Domnevali bi, da je Kanarsko otočje dobilo ime po kanarčkih, ki so v resnici tam doma. Stvar pa ni tako preprosta, kajti čeprav so ti otoki najprvo zasloveli res zavoljo kanarčkov, je izvor njihovega imena povsem drugačen. Izvira namreč od latinske besede za psa (canis) in že v starem veku je bilo znano, da živi na njih posebno velika pasma psov. Ta je bila na otokih tako razširjena, da so jih imenovali »Deželo psov«.

Za provincialne tradicije

Vichyjska vlada je sklenila, da se bo v šole nezasedene Francije uvedel pouk starih francoskih pokrajinskih jezikov, kakor provansalščine, bretonščine, baščine, flamščine itd. Ta sklep je sprejela vlada maršala Petaina v okviru akcije, da se v Franciji obnovijo stara provincijalna izročila.

Colonne di prigionieri britannici — Kolone britskih ujetnikov

catturati in Africa settentrionale, avviati verso i campi di concentramento — ki so jih ujeli v severni Afriki, na poti v koncentracijska taborišča

„Prvak za ločitve“

Neki Louis Drake, štiridesetleten možak iz Bostona, se je v kratkem času dveh let nič manj nego šestkrat poročil in ločil. Drake, ki je zavarovalni agent, je začel pred dvema letoma svojo naravnost pustolovsko kariero s porokami in ločitvami. V nekem provincialnem mestecu se je zaljubil v mlado vdovo in ji predlagal, da bi se poročila. Tako se je tudi zgodilo. Šele ob svojem povratku v rodno mesto je mož zvedel, da si je poleg vdove natovaril na hrbet tudi šest otrok, ki jih je imela od prvega moža. Po tej ugotovitvi je pohitel z vložitvijo ločitvene tožbe in so mu ugodili — moral je pa vdovi plačati pošteno odškodnino. Sam pa ni hotel ostati, ustvariti si je hotel na vsak način družinsko ognjišče in tako si je iz malih oglasov izbral »pošteno, mlado in zdravo mladenko«. Tudi ta zakon se je končal z ločitvijo, kajti žena, ki mu je zaradi lepšega prirejala prizore ljubosumja, ga je po drugi strani varala z nekim njegovim starim prijateljem.

Tretja ločitev je sledila po kratkem času ko se je poročil z neko učiteljico, ki ga je hotela vzgajati kakor majhnega šolarčka. Mož še vedno ni obupal in se je poročil v četrtič z neko tipkarico, nameščenko svoje družbe. Kmalu pa se je prepričal, da je bila tipkarica v intimnih odnošajih s prokuristom družbe in ta prokurist ga je pošiljal nalašč na dolga potovanja, samo da bi imel lažjo priliko, varati ga ž njegovo ženo. V 14. mesecu, odkar se je bil Drake prvič poročil, ga je sodnik že v četrtič ločil.

Njegova vztrajnost pa je bila neverjetna, menil je, da bo končno deležna zaslуženega plačila. Vrgel je svoje oči na bogato dedično, ki sicer ni bila več mlada, a mu je obetala druge prednosti. Ni trajalo dva meseca, ko se je nesrečnež prepričal, da je bila vsa dota »bogate dedične« majhno zrcalo, razen tega pa je moral plačati še kakšen dolg, ki ga je napravila, ko je bila še »mlado dekle z veliko doto«. Seveda ga je vse to močno udarilo in je zahteval peto ločitev. Dosegel jo je — a samo za to da se je vrgel na vrat na nos v šesti zakon. Kogar hočejo bogovi pogubiti, mu pač možgani ne pomagajo. Sedaj, komaj dve leti od prve poroke, poroča kronika o njegovi šesti ločitvi. Tokrat pa je razen žene izgubil tudi prostost, kajti sodnik ga je zašil za deset dni, ker je ženi v prepiru vrgel poleg besed še to in ono v glavo, ko je zvedel, da je brez njegove vednosti zapravila 4000 njegovih dolarčkov za nizno krzno . . .

Japonske male podmornice

Japonski mornariški ataše v Vichyju, fregatni kapetan Hosoja, je dal nekemu zastopniku lista »Paris-Soir« zanimive podatke o japonskih podmornicah in njihovih presenetljivih uspehih pri napadu na Pearl Harbour.

Hosoja je ob tej priliki zavrnil zelo razširjena naziranja o nekakšnem japonskem »skrivnostnem orožju« v podobi »živih torpedov«. Japonska uporablja kot poseben podmorniški tip samo prav majhne podmornice, ki imajo brzino 24 vozlov na uro in kot posadko samo dva moža, častnika ter mornarja. Te podmornice so oborožene z dvema torpedoma s premerom 450 mm, ki se krmarite avtomatsko.

Razer tega imajo te male podmornice naboj eksploziva, ki rabi za to, da se požene ladjica v zrak, če bi zašla v nevarnost, da pade sovražniku v roke. Na ta način so Japonci sami pri napadu na Pearl Harbour potopili štiri takšne podmornice, Američani pa so se polastili samo ene.

Male japonske podmornice, ki imajo akcijski radij samo 50 morskih milj, se seveda ne spravljajo same čez ocean, temveč jih je n. pr. v havajska vodovja pripeljala posebna matična ladja.

Pred novim poletom v stratosfero

Sredi vojne vihre smo že precej pozabili na stratosferne podvige prof. Piccarda, na dnevnem redu so važnejše stvari. Vendar pa bo zbudila zanimanje vest, da je prispel v Rio de Janeiro parnik, ki sta se z njim vozila tudi prof. Piccard in znani njegov sodelavec Cosyns. Pripeljala sta se v Južno Ameriko, da bi prisostvovala stratosfernemu poletu, ki ga pripravljata v Argentini italijanski inženir Oliviero in menih učenjak Puig. Oba letalca sta si določila kot smoter, da dosežeta višino 30.000 m. Piccard in Cosyns sta dala na razpolago instrumente za raziskave v stratosferi, ker pa v Buenos Aires ne bosta prispela pred 22. t. m., so morali polet, ki je bil prvotno določen na 10. t. m., preložiti.

Balon se bo dvignil s hriba San Rafael (1100 m) in Oliviero ter oče Puig sta že tam.

Elektrika in glave

Po neki statistiki iz Curiha je znašala l. 1939. vsa svetovna proizvodnja električnega toka razen Nemčije 520 milijard kilovatnih ur. Iz te številke pripada 34,6 odstotkov Zedinjenim državam, 9,2 odstotka Sovjetski Rusiji, 7,5 odstotka Veliki Britaniji, 7,3 odstotka Japonski, 5,5 odstotka Kanadi, 3,9 odstotka Franciji in 3,4 odstotka Italiji. Če primerjamo količino v neki deželi pridobljene električne energije ž njenim prebivalstvom, dobimo naslednjo sliko: na Norveškem odpade na vsakega prebivalca 3400 kilovatnih ur, v Švici 1700 k. u., na Švedskem 1440 k. u., v Zedinjenih državah 1240 k. u. in tako dalje.

26 odstotkov vse električne energije pridobivajo vsaj po stanju iz l. 1939, iz premoga, 39 odstotkov iz vodne sile, 3 odstotke iz petroleja in 2 odstotka iz plina. Potrošnja premoga za proizvajanje električnega toka znaša okrog 250 milijonov ton na leto ali 21 odstotkov vse svetovne produkcije premoga.

Kirurg s 50.000 operacijami

Pred kratkim je dopolnil 80. leto svojega življenja eden najslovitejših nemških zdravnikov, kirurg prof. Avgust Bier, ki ima velike zasluge zlasti za razvoj vojne kirurgije. Računajo, da se je pod njegovim vodstvom izvršilo nič manj nego 75.000 operacij, v 50.000 primerih pa je bil sam operater. Prof. Bier je razen kot velik učenjak znan tudi po svoji ostroumnosti, nešteto je anekdot, ki jih pripovedujejo o njem. Eden njegovih najbolj znanih izrekov je tisti, ki pravi, da »težave kakšne operacije naraščajo z operaterjevo nespretnostjo«. Drugič je dejal, da se da vsaka stvar upoštevati s treh stališč: z juridičnega, znanstvenega in razumskega. Nekdo se je čudil, da je s svojo stroko tako zaposleni mojster našel še toliko časa, da se je mogel baviti z vse drugačnimi stvarmi nego kirurgijo. Prof. Bier je odgovoril: »Ali mislite, da kirurška praksa človeka tako poneumnjuje, da mu vzame vsako sposobnost do umevanja drugih stvari?«

Vojščak iz l. 1848.

V madžarski Transilvaniji je umrl, kakor poroča iz Budimpešte, mož, ki je štel 112 let. Rodil se je v Kološvaru in se je v mladih letih udeležil borbe za neodvisnost l. 1848. Do svoje smrti je potem nosil uniformo tedanjega časa.

„Poletni“ čas tudi onkraj oceana

Washingtonska poslanska zbornica je sprejela zakon, ki uvaja poletni čas tudi v Zedinjene države. V vseh njihovih državah bodo uro pomaknili za eno uro naprej. Namen tega zakona je večja štednja z lučjo in kurivom.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Lepo,« je dejala človekoljubna gospa, »Lahko dobite kosilo pri nas — toda nacepiti mi morate vrečo drv.«

»Hm,« je dejal berač. »Potem bi pa le rad prej pokusil kosilo!«

*

Iz neke šolske naloge: »Končno bi lahko dejali, da si velikega Napoleona brez njegovega očeta ne bi mogli misliti!«

*

Žena: »Rudolf, ali je sneg zelo visok?«

Mož: »Visok? Pravkar sem se spotaknil ob žico, visoke antene!«

*

»Gospod Koren, rad bi se poročil z vašo hčerjo!«

»Ali ste že govorili z mojo ženo?«

»Da, a vseeno bi se rad poročil z vašo hčerjo!«

Miha in Jaka se vračata v pozni uri natrkana domov.

»Miha,« pravi Jaka, »rečem ti, ko sedaj prideš domov, povej svoji ženi čisto mirno, kje si bil — to je najboljše, kar lahko storiš!«

»Hm, a kakšen bi bil drugi najboljši nasvet?«

Mali poštni urad je omejil svoje uradne ure. Pri vseh drugih okencih je šlo vse v redu, samo pri okencu za poštno ležeča pisma je bil stalen naval. Vsa nestrpna dekleta v mestecu so neprestano in po večkrat na dan povpraševala, da-li so prispela kakšna pisma pod to in to šifro. Uradnik si sprva ni vedel pomagati, potem pa jo je pogruntal. Nekega jutra je visel pred okencem napis:

»Danes ni prispelo nobeno pismo za Večno tvoj! — Goreče koprnenje — Zvesti prijatelj — Vzemi me! — Srčna želja — Tiho upanje —.«

Mesarski mojster je odpustil nekoč nekega pomočnika, ker ga je zalotil, da je kradel in na svoj račun prodajal kosti. Da bi za bodoče preveč ne škodil, pa mu je zapisal v spričevalo: »Bil je pošten — do kosti.«

Radio Ljubljana

PETEK, 16. JANUARJA 1942-XX.

7.30: Poročilo v slovenščini. 7.45: slovenska glasba, 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert kitarista Karla Hladkega. 12.35: Godalni orkester pod vodstvom Manna. 13: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Koncert violinista Karla Rupla in pianista L. M. Škerjanca. 14: Poročila v italijanščini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanca. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Ljubljanski godalni kvartet: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Šuštaršič in Čenda Šedlbauer. 19: Tečaj italijanščine, poučuje prof. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20: Napoved časa, poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Gledališka sezona EIAR: simfonični koncert pod vodstvom Alcea Galliera, ob sodelovanju pianista Artura Bendetti-Michelangela, v odmoru slovensko predavanje. 22.20: Kmečki trio. 22.45: Poročila v italijanščini.

ANEKDOTA

Mala nečakinja je vprašala nekoč Metternicha, kaj je to prav za prav diplomat. Metternich je trenutek pomislil, potem je odgovoril: »Diplomat je, dragi otrok, mož, ki ima nalogo, da odmota neštete politične zapletljaje, ki bi jih sploh ne bilo, če bi ne bilo diplomatov na tem čudnem svetu!«

VSAK DAN ENA

»Neprestano vprašuje po vas. Popolnoma je znorela!«

Kulturni pregled

Slikar Zoran Mušič

V Galeriji Obersnel je slikar Zoran Mušič razstavil zbirko svojih slik. Njegovo ime se je večkrat pojavljalo v poročilih o skupnih razstavah slovenskih upodabljajočih umetnikov, vendar ni bilo na nobeni razstavi toliko Mušičevih del, da bi lahko naša kritika podrobneje orisala njegovo umetniško fiziognomijo. Sedanja razstava ni obsežna, vendar zadostna, da vzbudi pozornost vseh, ki imajo zanimanje za take izrazito slikarske pojave v naši upodabljajoči umetnosti. Mušič, bivši učenec zagrebške Umetnostne akademije, ima med tolikimi slovenskimi umetniki še to značilnost, da je zanesel v naše slikarstvo nekoliko duha in okusa španske umetnosti, ki ga je bila zvabila v Madrid. Ves čas njegovega bivanja v Španiji je napadalno in plodovitno pronicala v najrahlejše plasti njegove duše ter vzbudila v njih sorodne težnje po dojetju barvnih kvalitet prirode in človeškega življenja. Zoran Mušič je edini med našimi slikarji občutil carmensko zapeljivost Madrida in Toleda ter sprejel vase tisto močno odkritje, ki ga daje umetniku neposreden stik z domovino velikega Goye.

Zoran Mušič je po rodu iz Gorice. Med njegovimi učitelji na zagrebški Umetnostni akademiji je imel največ vpliva nanj Ljuba Babić — ne toliko kot slikar, kolikor kot nekak umetnostni »ideolog«, kot zastopnik ideje čistega slikarstva, ki uvaja svoje učence v pravilno slikarsko gledanje in jim vzgaja slikarski občutek, tisti rahli pogled za forme in za barve. Ta jim ostaja potem vse življenje, kakor kažejo najpomembnejši slovenski gojenci zagrebške Akademije Mihelič, Pavlovec in Sedej.

Že Babić je vzbudil Mušiču zanimanje za špansko umetnost, ker je vedno poudarjal, da je začetek modernega slikarstva v Španiji; da so tu prvotni viri vseh tistih slikarskih idej in novih občutkov, ki so se v Franciji samo razvili in razširili ter preko Pariza penetrirali v mlado umetnost ostale Evrope. V Goyi je že vsebina poznejšega impresionizma, Manet je imel prednika v Velasquezu.

Zoran Mušič je odpotoval v Španijo leta 1935. in jo je zapustil malo pred daljnosežno revolucijo, ki je izpremenila tolike pogoje španskega življenja.

— Madrid je pomenil zame mogočno doživetje, — je pripovedoval Mušič, ko sva po ogledu razstave sedla za mizo, da bi se pri kozarčku rebule iz njegove domače zemlje pomenila o umetnosti. — Še sedaj čutim v duši tisto presunljivo strahospoštovanje, ki me je navdajalo, ko sem prvič stopal po stopnicah v neprecenljivo zakladnico stare in veličastne španske umetnosti, ki se imenuje Prado. Moj hrvatski prijatelj in tovariš se je kmalu po mojem prihodu v Madrid poslavljal od Prada in se kar ni mogel posloviti. Menda je trikrat preložil odhod v domovino, samo da je lahko še preživel nekaj zamaknjenih ur umetniškega uživanja pod častitljivimi strehami Prada. Tudi meni se zdi, da se je tam prižgalo v moji duši nekaj, kar ne bo zlepa ugasnilo.

Umetnik je pripovedoval o svojih vtisih iz dežele, v kateri je Cervantesov »Don Quijote« nacionalno sveto pismo. Predvsem ga je presenetilo, da je tam umetnost tako skladno povezana z življenjem. Videl je neštete slike Francisca Goya y Lucientes (1746—1828) in se mu je zdelo, da med njimi in špansko sodobnostjo ni tako močne oprečnosti, kakor bi bila v drugi deželi. Goya pojasnuje Španijo in Španija še danes pojasnuje Goyo. Ljudje, njih hoja in kretnja, plesi, ljudske veselice, procesije, bikoborbe, pulični prizori — vse to je ostalo prav tako slikovito in tradicionalno, kakor je bilo v Goyevih časih; nemara je zato tudi revolucija spominjala na njegove »Desastres de la Guera«? Morda ni nikjer na svetu takega sklada med dušo španske krajine, kakor je zaživela v umetnosti, in med današnjim španskim človekom.

— Madrid zapušča v duši vizijo mesta, kjer je vse rdečkasto — je pripovedoval Zoran Mušič — in tudi v okolici imajo tla rdečkast ton. V tem, za nas presenetljivo koloriranem okolju dobivajo večidel črno oblečeni ljudje, združeni v nemirno valujoče množice na ulicah, posebno značilen kontrast. Umetniško romanje za El Grecom (Theotocopuli) me je privedlo v Toledo, čudovito mesto, v katerem se slikovito srečuje vzhod z zapadom, jug s severom, mavrska arhitektura z gotsko; oba stila sta ustvarila na teh tleh značilnega križanca, ki ga Španci imenujejo »modejar«. V Toledu sem videl najslikovitejšo špansko procesijo z zakrinkanimi verniki, podobno prividu srednjega veka, brez tiste mračnosti, ki si jo po navadi združujemo s pojmom takih sprevodov, saj ljudje v procesiji pojo vesele pesmi in mečejo koriandole po drevju. Tudi tu sem se moral spomniti Goye, ki se zdi povsod prisoten: najavtentičnejši slikarski izpovedovalec Španije. V njegovem slikarstvu je tista strastna in čisto ljudska nota, ki je tako blizu španskemu ljudstvu in zemlji. Nasproti njemu je Velasquez hladen aristokrat, dvorni človek, a El Greco se zdi s slikarskega vidika predhodnik ekspresionistov.

Ta »španski« stimulans v Mušičevem umetniškem duhu je najbrž povzročil, da je našega slikarja tolikaj mikala Dalmacija — a ne Dalmacija s svojimi morskimi motivi, marveč notranja, kršna, svojevrstno pitoreskna Dalmacija kmečkih kolib in ribiških bajt. Zato slika Mušič izmed slovenskih motivov, ki se mu nudijo, predvsem mestne trge, ki jih — kakor vidimo na razstavi — dojema čisto slikarsko, se pravi, oblikovno, koloristično.

— Večkrat štejejo skoraj v zlo popolno slikarsko gledanje na objekt — je dejal Zoran Mušič. — Vsi mogoči neslikarski momenti imajo važnejšo vlogo. Pozablja se kvaliteta slikarskega izražanja, pozablja, da je slika stvar, ki živi avtonomno življenje, sama zase, zaradi sebe in da ji je prvo oblika, nato šele ideja. Se pravi, da slika ne sme biti ne muzika, ne lirika, ne epika. Ti neslikarski elementi so se izognili problemom, ki jih postavljata v realizaciji slike barva in objekt. Vsak predmet, pa bodisi še tako preprost, je treba obdelati na sliki spontano, doživljeno, z vsem znanjem za barvne odnose ter tako ustvariti nekaj, kar bi imenoval koloristično resnico. Težko je pošteno in skromno obdelati zastavljeni problem, in dovolj težak problem za slikarja utegne biti celo navaden, nezanimiv prt, vržen kakor koli čez mizo. Seveda se lahko te reči obravnavajo tudi drugače, ne samo koloristično, kjer postane objekt samo nosilec neke barve in ne zahteva svetlobne igre, vpliva atmosfere ali kakršnih koli drugih elementov. Toda barva, barva in zopet barva ima poglavitno vlogo v mojem slikarskem gledanju. Predmeti kot nosilci določenih barv ustvarjajo v barvnih odnosih posameznih ploskev svoje posebne zakone, ki jih je treba uganiti. Dovolj težka naloga! Če si izberem preprost motiv, je zahteva po uresničenju slikarske kvalitete toliko večja, ker sám predmet skoraj nič ne pove.

Po teh načelnih besedah je Zoran Mušič dostavil še tole k svojemu slikarskemu »credu«:

— Vsi bi hoteli, da bi naš slikar govoril z našim slikarskim jezikom, da bi nam dajal dokumente našega življenja z barvo, linijo in vsebino, tako da bomo lahko rekli o njegovih slikah, da govore — v umetniškem smislu — našo govorico. Zato nismo več veseli, če srečujemo na razstavah slike, ki razodevajo šablono tujih smeri, nastalih v drugačnem okolju, kjer se je razvila ta izrazna forma kot posledica prebogatega duhovnega in materialnega življenja v teku celih stoletij. Zategadelj smo vsi zoper slepo prenašanje tujih izraznih načinov v našo umetnost, ki nima zanje ne psiholoških, ne socialnih ali kakšnih drugih pogojev. Z druge strani pa se majhen narod ne more povsem izogniti vplivom, ki se križajo čezenj z vseh strani. Treba je razločevati med vplivi in posnemanjem. Vsaka šola je zdrava, vsak pošten študij in sleherno pošteno hotenje, priti zastavljeni nalogi do dna, je dobro, koristno in potrebno. Samo preko vestnega študija bo naš umetnik prišel do tiste točke, kjer bo zajemal ne samo iz sebe in iz vzorov, marveč tudi iz duše svojega naroda.

Tako bi se zdelo, da bo samo poštena pot skozi tuje vplive razvijala tisto našo umetnostno govorico, ki nam je vzor Zoran Mušič je šel skozi špansko šolo, najsi ni bila dolga: vplivala pa je tem intenzivnejše. Njegove slike ljubljanskih trgov, ljudi na ulici, njegovi barvno in arhitektonsko tako zanimivi motivi iz Gradnikove Medane, tihožitja z zajcem in jabolkami kažejo naš svet skozi transparent hispaniziranega slikarskega občutka. Vsekako je to v našem slikarstvu zanimiva in svojevrstna kombinacija domačnosti in oddaljene šole z njeno arhaično sredino.

Original slabo čitljiv

Kronika

* **Porast podpor za pospeševanje materinstva.** Uradna agencija »Agit« je objavila grafično razpredelnico, ki kaže, kako so od leta 1936. do leta 1940. narašcale podpore, ki so jih pristojna oblastva v Kraljevini izdala za pospeševanje rojstev. Leta 1936 so te podpore znašale skupno 14.9 milijona lir, naslednje leto so narasle na 20.8 milijona, leta 1938. na 30.3 milijona, leta 1939. na 38.3, leta 1940. pa se je vsota povzpela že kar na 69.7 milijona lir.

* **Tudi kruha ne bodo več dostavljali na dom.** Po uradnem viru povzemamo, da v bodoče tudi kruha ni v prodaji dovoljeno dostavljati na dom. S tem so se določila, ki veljajo za vsa druga racionirana živila, raztegnila tudi na kruh.

* **Dražba dragocenih kož v Bolzanu.** Danes je v Bolzanu javna dražba dragocenih kož. Med drugim je naprodaj okrog 800 kož srebrnih lisic in nad 200 kož pižmovk.

* **Štiri štipendije za sinove siromašnih novinarjev.** Ministrstvo ljudske prosvete je razpisalo štiri študijske štipendije po 5.000 lir, imenovane po znanem novinarju Lodovicu Menucicciju, padlem na afriškem bojišču. Štipendije so namenjene študentom univerz in vseučiliških zavodov, ki so otroci poklicnih novinarjev. Pogoj je, da družina živi v slabih gmotnih razmerah in da je bilo najmanj po troje otrok, ali pa da je prosilec sirota. Štipendije podeljuje Generalno ravnateljstvo za italijansko tiskovno službo pod okriljem ministrstva ljudske prosvete.

* **Velik uspeh »Tannhäuserja« v milanski Scali.** V torek zvečer so po 12 letih preselitka v milanski Scali spet dali predstavo Tannhäuserja, ki je bila redek umetniški dogodek po izvedbi in opremi. V glavni moški vlogi je nastopil znameniti švedski tenorist Set Svanholm, poleg njega pa sta se odlično uveljavila Maria Caniglia in Piroska Tutsek. Koreografijo je oskrbela Polijeva, zbor je vodil Consoli, zrežiral je opero Walleak, sceno pa je opremil Strappa. Levji delež zasluge pa gre orkestru Scale, ki je bil pod vodstvom mojstra Gina Marinuzzija na višku svojih izraznih sil.

* **Mladi ustaši gostje v Rimu.** V Rim je prispela skupina mladih ustašev, ki bodo nekaj dni gostje generalnega poveljstva GIL-a. Na kolodvoru v Terminiju so hrvatske goste sprejeli predstavniki fašističnih mladinskih organizacij.

* **Nov urad za adopcijo.** Za vso bivšo Avstrijo je bil doslej en sam adopcijski urad na Dunaju. Da se ta razbremeni, je bil z včerajšnjim dnem ustanovljen nov državni adopcijski urad v Gradcu, čigar področje obsega vso Štajersko, Koroško in Solnograško. Po novih navodilih odločajo o adopciji zdravstveni uradi, ki presodijo zdravje, delnost in pleme otrok in adoptivnih staršev. Državni notranji minister je odredil, da je preiskava otroka, njegovih staršev in ostalih krvnih sorodnikov brezplačna. Adoptivni starši pa plačajo za preiskavo najnižjo pristojbino 3 marke.

* **Dela na gradnji železnice Drač—Elbasan.** Pri gradnji železniške proge Drač—Elbasan, ki bo velikega pomena ne le za zvezo Albanije z Italijo, temveč tudi za zvezo z drugimi balkanskimi državami, je zaposlenih 1200 delavcev. Železniška proga bo dolga 38 km, vzpon pa bo zgrajen v šestih galerijah v dolžini 2200 metrov. Stroški gradnje bodo znašali 330 milijonov lir.

* **Velik koncert v Tirani.** V Savojskem gledališču v Tirani je bil pod okriljem društev Skenderberg in Dante Alighieri velik vokalni in instrumentalni koncert, ki so mu med drugimi prisostvovali tudi Kraljevi namestnik in člani vlade. Poleg drugih umetnikov sta nastopila tudi albanska sopranistka Marija Paluka in tenorist Kristjan Antoniu. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo gledališče, je nagradilo izvajalce z navdušenim aplavzom.

* **Židje na Slovaškem morajo oddati kožuhovino.** Na temelju vladnega sklepa morajo slovaški Židje oddati vse kožuhe in kožuhovino, usnjene plašče in podobno. Z izpolnitvijo tega so poverjeni člani Hlinkove garde in prostovoljni zaščitnih oddelkov. Oddane kožuhe in oblačila bodo poslali vojakom na vzhodno fronto.

* **Tragična nesreča na lovu.** Na cesti blizu Brescie so našli 20letnega posestnikovega sina Giovannija Pelija nezavestnega, a ko so ga prenesli domov, je po nekaj urah izdihnil, ne da bi se bil zavedel. Preiskava je ugotovila, da je mladi Peli odšel s svojo dvocevko na lov. Na poti pa mu je na poledenelih tleh spodrselo in padel je tako nesrečno, da se je puška sprožila in ga je krogla smrtno ranila v glavo.

* **Huda kazen za pregorečega ljubitelja vin.** V neki novembrski noči je 42letni Carlo Cerri iz okolice Verbanie vdrl v klet premožnega vinogradnika in mu odnesel večje število steklenic žlahtnega vina v vrednosti 1240 lir. Obtožen je bil tatvine in prekršitve predpisov o zatemnitvi. Mož se je izgovarjal, da je tatvino zagrešil tako pijan, da ni vedel, kaj dela. Sodišče pa ga je kljub njegovemu zagovoru obsodilo na štiri leta ječe in na 2700 lir globe.

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** V sredo, dne 14. t. m. zvečer je na svojem domu v Igriški ulici 3, nepričakovano preminula za srčno kapjo gospa Marija Grudnova, vdova po davčnem upravitelju. Pokojnica, ki je bila sestra uglednega vrhniškega veleposestnika g. Mihe Tomšiča, se je pred dobrim polletom z družino svojega zeta g. Viktorja Pernета, prokurista mariborske Hranilnice dravske banovine, preselila v Ljubljano, kjer jo je zdaj, skoraj 80 let staro, dohitela smrt. Ob njenem mrtvaškem odru žalujejo sin g. Mirko Gruden [illegible] ravnatelj, in hčerka ga. Smilka Pernetova s svojima rodbinama ter številno drugo sorodstvo. Truplo drage pokojnice prepeljejo na Vrhniko, kjer jo pokopljejo k večnemu počitku. — Za vedno je zapustil svojce trgovski zastopnik g. Rudolf Stritar. Na zadnji poti ga bodo spremili v petek ob pol 16 iz kapele sv. Petra na Žalah k Sv. Križu. — Po dolgem in hudem trpljenju je umrla vdova po višjem revidentu drž. železnic ga. Viktorija Smersu, roj. Kovač. Pokopali so jo včeraj na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

u— **Koncert orgelskih skladb** iz dobe med leti 1500. in 1750. ima namen pokazati nekaj najznačilnejših skladb skladateljev iz različnih šol in različnih narodnosti predklasične dobe. To je prav od prvih početkov, ko je bila skladateljska tehnika, kakor tudi orgelska tehnika še takorekoč v povojih, pa do Bacha, ki je predklasično dobo zaključil in ki obenem predstavlja višek tehnično-virtuoznega in skladateljsko poglobljenega komponiranja za orglje. Prve tri skladbe našega sporeda orgelskega koncerta so še izrazito vokalnega značaja, dočim kažejo takoj naslednje skladbe, dasi so časovno prvim zelo blizu, velik napredek v skladateljskem ozru. So pa tudi bolj inštrumentalno pisane in se ozirajo na izrazne možnosti inštrumenta. Koncert bo izvajal na orglje Glasbene Matice v Hubadovi dvorani prof. Matija Tomc v ponedeljek 19. t. m. ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice. 48/n

KOMEDIJA
Gledališče mladih in
jazz VESELI BERAČI
uvajajo stalno komično gledališče
Frančiškanska dvorana
Sobota 17. t. m. ob 18.30, nedelja 18. t. m. ob pol 3. popoldne, ponedeljek 19. t. m. ob 18.30.

u— **Cepljenje proti tifusu** je meseca novembra na področju mestne občine opravil mestni fizikat, za okolico pa okrajni glavarstvo. Mestni fizikat bo za vse one **mlekarice,** ki razpečavajo mleko po Ljubljani, in za vse perice, ki perejo za ljubljansko prebivalstvo, napravil kontrolni pregled v ponedeljek in v torek 19. in 20. t. m. Vse zoper tifus cepljene osebe opozarjamo, da morajo v ponedeljek in torek 19. in 20. t. m. imeti pri sebi pri uradih dobljena in z lastnoročnim podpisom opremljena potrdila ter ta potrdila morajo na zahtevo predložiti uradnim organom tako na mitnici kakor tudi v mestu.

u— **Nesreče.** Pri sankanju si je zlomil desnico 13letni sin črkostavca Leo Fridl iz Ljubljane. Desno nogo pa si je zlomil pri smučanju 14letni dijak Vojko Stojan iz Ljubljane. Zaradi rane na glavi je iskala zdravniško pomoč 61letna zasebnica Marija Kuharjeva iz Ljubljane. S stola je padel in si zlomil levo nogo 5letni sin zidarja Anton Šijanec iz Ljubljane. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Toplo zakurjena je dvorana** Obersnelove galerije na Gosposvetski cesti, kjer razstavlja akad. slikar Jovan Mušič svoja olja in gvaše. Razstava je pomemben kulturni dogodek, zato naj je ne zamudi noben ljubitelj likovne umetnosti.

u— **V počastitev spomina umrle č. s. prednice Agnete Hude** je daroval namesto venca g. Drago Hude 300 L Učiteljskemu odboru za soc. pomoč. Odbor se mu toplo zahvaljuje.

Iz Tržaške pokrajine

Dve nezgodi. V bolnico Kraljice Helene pripeljali 47 letnega Alojza Gorinčiča, stanujočega na via Gaspare Gozzi. Doma je padel pred hišo in dobil nekaj nerodnih poškodb. — Prav tako je morala v bolnico 9 letna šolarka Delia Cancciani, ki je doma zvrnila lonec kropa naše in se močno oparila po nogah.

Življenje in umiranje v Trstu. Umrli so 81 letni Anton Zalaten, 74 letna Katarina Ursič, 78 letni Josip Fabjan in 49 letna Terezija Murovec. — Dne 14. januarja je bilo v Trstu 9 rojstev, 12 smrtnih primerov in 3 poroke.

Iz Goriške pokrajine

Gostovanje Beneškega gledališča. V ponedeljek bo v Verdijevem gledališču v Gorici gostovala družina Beneškega gledališča pod vodstvom svojega ravnatelja Carla Micheluzzija. Na sporedu je zabavna komedija »Nina ne delaj se neumnela« izpod peresa Rossata in Giancapa.

Ogenj v Zoruttijevi ulici. Zaradi napake v dimniku je v sredo začelo goreti v stanovanju Bruna Palloverja v Zoruttijevi ulici v Gorici. Plameni so uničili del streh in strehe. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci, ki so po kratkem naporu odstranili nevarnost. Lastnik hiše trpi okrog 8000 lir škode, ki pa je krita z zavarovalnino.

Dve nesreči pri delu. V bolnico so pripeljali 17 letnega mehaniškega vajenca Emila Pavlina, stanujočega na Tržaški cesti 177 in zaposlenega v tvornici strojev. Pri delu si je nerodno poškodoval levo oko. Prav tako je moral v bolnico 10 letni Jožef Repič iz Kormina, ki je doma sekal drva, pa se je usekal v desno koleno.

Iz Novega mesta

n— **Dogon živine.** V torek je bil na Loki osmi uradno odrejeni sejem, na katerega so kmetje radi izredno ostrega mraza in slabih prometnih zvez prignali mnogo manj klavne goveje živine, kakor na osnovne sejme. Večina živine je bila od komisije ocenjena kot prvovrstna in kaj hitro prodana. Istočasno je bil tretji uradno odrejeni sejem za odkup prašičev. Pripeljano je bilo skromne še število prašičev, med njimi tudi nekaj prav lepih in težkih pršutarjev, ki so šli hitro in dobro v denar. Cene klavnim prašičem so ostale iste kot na zadnjem uradno odrejenem sejmu.

n— **Delo namestitvenega urada.** V decembru je bilo prijavljenih novomeškemu okrajnemu namestitvenemu uradu 522 moških in 24 ženskih nezaposlenih moči. Urad je preskrbel zaposlitev 221 moškim in 6 ženskam. Med prijavljenimi nezaposlenimi je bilo največ stavbnih in zidarskih delavcev (308) in rudarjev (44), ki so pa skoraj vsi zdaj zaposleni v krmeljskem rudniku. Stavbni in zidarski delavci pa so bili v teku decembra v večjem številu zaposleni pri gradnji suhokrajinskega vodovoda, pri cestnih delih tuka šnjega okrajnega cestnega odbora in pri železniški sekciji v Novem mestu. Od inteligenčnih poklicev je bilo prijavljenih 7 nezaposlenih uradnikov in 6 uradnic, med trgovskimi pomočniki 13 moških in 3 ženske, med obrtniki pa je največ nezaposlenih v kovinski stroki, in sicer 18, v mizarski in oblačilni stroki pa po 15. V 5 mesecih od svoje ustanovitve je bilo prijavljenih pri novomeškem okrajnem namestitvenem uradu skupno 101 ženska in 2130 moških nezaposlenih moči. Delo pa je v tem času preskrbel urad 834 moškim in 12 ženskam. Te številke najzgovorneje kažejo ogromno delo, ki ga je opravil v minulem letu okrajni namestitveni urad in dokazujejo upravičenost in potrebo obstoja te socialne ustanove v dolenjski metropoli.

Z Vrhnike

Italijanski tečaj se je pričel za zasebnike na Vrhniki. Vrši se v ljudski šoli, drugo nadstropje.

Prevažanje pošte na progi Vrhnika pošta — kolodvor oddaja v zakup poštna direkcija v Ljubljani, in sicer za dobo enega leta, pričenši od 1. junija t. l. Prvo ustno pogajanje z draženjem navzdol se bo vršilo pred posebno tričlansko komisijo dne 29. t. m. v pisarni uprave občine Vrhnika. Ponudnike bodo sprejemali od 10. ure dalje, pogajanje pa se prične ob 11. Izklicna cena je 4560 lir na leto. Ponudniki morajo na dan pogajanj položiti kavcijo v znesku 228 lir. Natančnejši pogoji so na vpogled pri upravah občin in pri poštah, ki leže v območju te poštne vožnje.

Dogon goveje živine bo na Vrhniki 28. t. m. Kdor želi oddati živino, naj to čimprej javi občini.

Tiskovine za legitimacije so na občini pošle. Zato občinski urad za enkrat ne more izdajati novih legitimacij. Občinstvo naj ne hodi v tej zadevi na občino, dokler občinska uprava s posebnim razglasom ne sporoči, da so prispele nove tiskovine.

Z Gorenjskega

Sočivje je važnejše od cvetlic, pravi celovški dnevnik in priporoča, naj prebivalstvo v letošnji pomladi posadi in poseje čim več povrtnine. Izdana je že bila odredba, da je treba najmanj polovico cvetličnjakov in toplih gred izkoristiti takoj v februarju za zgodnjo povrtnino. Vrtni odsek pri deželnem kmetijskem vodstvu bo poskrbel, da se bodo izvajale vse zadevne odredbe in da bodo obdelovalci tudi dobili potrebna sredstva za obdelavo vrtne zemlje, kjerkoli se lahko vzgoji zgodnja povrtnina.

Prvi zbor z okrožnim voditeljem Kussom. Preteklo nedeljo so bili krajevni voditelji Koroške ljudske zveze v kranjskem okraju prvikrat pozvani k delovnemu apelu z novim okrožnim voditeljem Kussom. Okrožni štabni vodja Koch je v uvodu obrazložil včlanjenje in prevedbo Koroške ljudske zveze v Narodno socialistično stranko. V zvezi s tem je okrožni vodja Kuss razložil stališče nasproti sodobnim zadevam v kranjskem okrožju. Dajal je smernice za bodoče delo in se je dotaknil tudi svetovno političnega položaja. Apel je bil zaključen z izjavo za Hitlerja in Nemčijo.

O starem načinu oranja na Gorenjskem, o bifangih ali štiribrazdno obločenih ogonih, razpravlja v gorenjskem tedniku inž. Karel Reicher. Pravi, da imajo bifangi več slabih ko dobrih strani. Najboljša oblika njive je ravna. Enakomerno in res dobro obdelavo polja bi dosegli Gorenjci pri ravno razoranih njivah mnogo laže, kakor pri bifangih. Bifangi se na mokri, težki zemlji še nekako izkažejo, vendar je tudi tu dobra drenaža učinkovitejša in uspešnejša. Nerazumljivo je, pravi članekar, zakaj se oranje na bifange na suhih in lahkih zemljah še dalje izvaja, kajti to je star način obdelave, ki nič več ne ustreza novi zahtevi, da se zemlja čim manj izkoristi. Pisec članka pravi, da je šef civilne uprave dajal in še daje podpore za nabavo obračalnih plugov, da bi odvrnil poljedelce od starega načina obdelave zemlje in jim dal priliko, da začnejo z oranjem na ravno, ki je donosnejše in ima tudi druge prednosti.

Kamniški okrožni vodja Pilz je obiskoval nabiralce volnenih in zimskih oblačil v svojem okrožju. Gorenjski tednik objavlja o tem daljše poročilo in pravi, da je Pilz našel v šivalni sobi v Domžalah pravcati veleobrat. Nato se je odpeljal v Litijo, kjer pravkar gradijo dom krajevne skupine Koroške ljudske zveze. Litija mora postati, je rekel okrožni vodja, ena najboljših krajevnih skupin v kamniškem okrožju. Poročilo pravi, da so bile litijske žene z nesebično vdanostjo zaposlene s tem, da so šivale in pripravile za vojake vse ono, kar se ni moglo neposredno porabiti. Naslednji dan je okrožni vodja obiskal tudi nabiralnico v Kamniku, kjer so dva dni prej začele žene predelovati nabrana oblačila.

Novi grobovi in nezgode. V Kranju je umrl v visoki starosti 85 let ugledni zdravnik dr. Globočnik. V Rakovici je umrl gostilničar Alojz Intihar. Na Jesenicah so pokopali Fideliusa Heima, enega izmed najstarejših nemških pripadnikov na jeseniškem področju. — Pri zimskem sportu v Kranju se je ponesrečil 21 letni nameščenec zavoda za socialno zavarovanje Janez Kališnik. Z zlomljeno nogo je bil prepeljan na Golnik.

Legitimacije. Kakor objavlja gorenjski tednik, bodo v najkrajšem času izdane vsakemu prebivalcu Kranja in okolice legitimacije. V ta namen si mora vsak prebivalec od 16. leta starosti dalje takoj priskrbeti tri slike. Fotografi bodo začeli slike izdelovati v nedeljo 18. t. m.

Čiščenje cest. Ker v sedanji vojni primanjkuje različnega osebja, je posameznim občinam kakor tudi prebivalcem ob cestah le težko mogoče izpolnjevati obveznosti čiščenja cest in ulic v polnem obsegu. Šef nemške policije Himmler je zatorej odredil, naj policija v vojni dobi zahteva le toliksno čiščenje, kolikor je v policijskem interesu neobhodno potrebno. To velja zlasti za kidanje snega.

Iz Spodnje Štajerske

Smrtna nesreča. Na postaji v Pesnici je postal rezervni policijski rezervist Jože Ferdi žrtev smrtne nesreče. Jože Ferdi je bil po rodu iz Št. Jurja pri Lipnici. V nedeljo zvečer je moral vršiti varnostno službo na železnici v Pesnici. Bilo je ob 18.30, ko je Ferdi menda prezrl oba vlaka, ki se križata na pesniški postaji, ali pa se je hotel enemu umakniti in je prišel pod drugega. Lokomotiva ga je zgrabila in treščila ob tla. Kolesa so šla čezenj in odrezala glavo od trupa. Ponesrečenca so šele čez nekaj časa našli na železniški progi in so ga prenesli v mrtvašnico.

Stekel pes. V Cmureku so 11. t. m. opazili sumljivega srednje velikega psa, ki je prišel iz paške kotline. Kmalu se je razširila vest, da je ogrizel že pet oseb. Posestnik Wressnig se je brž podal za njim in ga je zasledil blizu mostu čez Muro. Psa je na mestu podrl s strelom. Ogrizene osebe so bile prepeljane v Pasteurjev zavod na Dunaj.

Poštna zapora. S 14. januarjem je bila spet uveljavljena začasna poštna zapora za pošiljanje zavojev na fronto. V dobi zapore je dopustno samo pošiljanje pisem in zavojev v teži do 50 g. Kdaj bo zapora ukinjena, bo objavljeno po radiu in tisku.

Voz v plamenih. Na Mestnem trgu v Mariboru se je 10. t. m. vnel na dvorišču Nabavljalne zadruge mestnih uslužbencev voz, poln slame. Gasilci so bili brž na mestu, vendar so domačini medtem že odstranili vsako nevarnost za okolico.

Prestopki z oblačilno nakaznico. Neki 38 letni Jože W. je nakupil oblačilne nakaznice od posameznih oseb. Nato si je nabavil blago in različno obleko, katero je potem prodajal kupcem brez nakaznic, seveda za znatno navite cene. Izročili so ga sodišču v Gradcu. Zagovarjal se je, da je kupčeval v stiski. Ker je bil doslej nekaznovan, je bil obsojen samo na 6 mesecev ječe in na 500 mark denarne kazni. Zaplenili so mu tudi 60 mark, kolikor je zaslužil pri navijanju cen.

Iz Hrvatske

Komentarji k diplomatskemu sprejemu pri Poglavniku. Hrvatski listi objavljajo obsežne komentarje o govorih, ki sta jih imela pri novoletnem sprejemu Poglavnik in nemški poslanik v. Kasche. Iz Poglavnikovega govora zlasti podčrtavajo odstavek, v katerem je rekel, da bo hrvatski narod v letošnjem letu prevzel nase svoj delež v skupni borbi na bojišču, kakor tudi na gospodarskem področju.

Nemški literarni večeri v Osijeku. V središču nemškega gibanja na Hrvatskem, Osijeku, se nemška mladina živahno udejstvuje tudi na literarnoglasbenem področju. Prvi tak večer je bil 13. decembra, prihodnji pa bo 16. t. m., na katerem bo čital svoja dela mladinski vodja Fritz Haug. Februarja bo še en literarni večer, na katerem bodo zastopani nemški avtorji, ki bodo njihova dela prednašali v švabskem narečju.

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Kriza francoskega intelektualizma

V najnovejši številki rimske literarnoumetniške revije »Primato« je izšel članek Antonia Aniante »I maestri i vacanza«, ki nas seznanja z nekaterimi pojavi krize francoskega intelektualizma. Predvsem kaže nasprotje med mlado revolucionarno generacijo, ki — kakor pravi pisec — sprejema posledice novega stanja v Evropi in med starimi »mojstri«, ki so ostali brez učencev, a še zavzemajo najboljša mesta. Iz članka, ki prikazuje stanje intelektualnega življenja v sedanji — zasedeni in nezasedeni — Franciji, posnemamo nekatere informativno zanimive podatke.

V tednih pred in po junijski katastrofi l. 1940 so bili vsi francoski intelektualci — ali vsaj njih veliki del — hudo osupnjeni od začudenja, od bolesti in sramote. Kako se je moglo to zgoditi? V ušesih so še zvenele zadnje besede, ki jih je bil izrekel v radiu Paul Reynaud: »Francija ne more umreti!« — Nato je bila odločilna bitka ob Somi, pa nagli pohod »panzerjev« tja preko Liona, proslula Maginotova linija je bila zavzeta s hrbta in verdunska trdnja je tokrat padla v nekaj urah. Medtem ko so se v Bordeauxu pričkali ministri in generali, kardinali in bankirji za in zoper premirje, so se ostanki vojske, pomešani z nekaj milijonov beguncev, brez reda valili kakor povodenj od severa na jug, kakor da bi bili hoteli v deželah sonca najti zavetja in rešitve. Bil je žalosten ubeg polovice naroda. Skrajneži so odhajali po morju, po zemlji in po zraku, s kovčegi, polnimi denarja. general de Gaulle se je zatekel v Anglijo, Mandel, Campinchi in Daladier so se vkrcali na »Marseillaise«, intelektualci te vrste kakor Henri de Kerillis, Bertinax, Emile Buré, Geneviève Tabouis, Henri Bernstein, Jules Romains, André Maurois, Georges Bernanos so prešli iz Francije na Portugalsko in v Zedinjene države. Kmalu nato je direktor lista »Ordre« Burè ki ga je subvencioniral Moskva, umrl blazen v neki bolnici v New Yorku.

Premirje je razdelilo Francijo v svobodno in zasedeno cono. Vlada se je naselila v Vichyju in v Clermont-Ferrandu. Dnevniki, tedniki, revije in založniki so se avtomatično preselili v razna mesta svobodnega področja in so začeli zopet živeti svoje zmedeno življenje, tavajoč po temni noči, ki se je podaljševala. »L'Action Française« z Maurrasom in Daudetom je izhajala v Limogesu, »Petit Parisien« in »Paris-Soir« v Marseilleu, »Emancipation Nationale« z Doriotom v Lionu, »Revue des deux Mondes« v Vichyju, seveda v znatno reduciranem obsegu in preluknjane od cenzure.

*

Panika je trajala nekaj mesecev, nakar so se izoblikovali prvi »konvoji«, ki so vračali v Pariz begunce: delavce in intelektualce »Petit Parisien« in »Oeuvre« z Marcelom Déatom, »Le Cri du Peuple« z Doriotom so se spet pojavili na obalah Seine. Začelo se je govoriti o »nacionalni revoluciji«, ustanovila se je »Legione«, v ospredje je stopila beseda »sodelovanje« namreč sodelovanje z zmagovalci. Drieula-Rochelle v Parizu, v »Nouvelle Revue Française« Adolphe de Chateaubriand v »Gerbe« Foex v »Union Française« in Sicart v »Emmancipation Nationale« v Lionu so pisali, da bi se bila Francija lahko rešila, če bi »iskreno in docela« sodelovala z Italijo in Nemčijo. Pisatelj Jean Giono, avtor pamfleta »Refus d'obéissance« je mogel zapustiti zapor. S tem programom so nastopili tudi drugi listi, tako na pr. »Legionnaire«, »Compagnons«, »Midi Libre«, Fressardov »Le Mot d'Ordre«, Leona Brilhvia »Alerte«. Zdaj so tudi pisatelji prišli do sape in so začeli pisati ne toliko o bodočnosti, kolikor o raznih navdahih in romantičnostih v preteklosti. Gabriel Boissy je objavil »Prophéties sur la France«, Fabre-Luce je dal v tisk svoj »Journal de France«, Bonnard je zbral svoje članke v knjigo z naslovom »Les murs sont bons« in Montigny je razlagal »Défaite« (poraz).

Med svobodnim in zasedenim področjem je bil takrat »jekleni zid« demarkacijske črte; obe Franciji sta živeli ločeni druga od druge, ne da bi se bili mogli razumeti.

*

Kaj se je degajalo v obeh conah? — Bila je prva zima po porazu, zima z mrazom, gladom, nedejalnostjo in zmedo. Založniška dejalnost je sicer padla na ničlo, pa tudi življenje se je neznansko podražilo, vendar to ni vzelo občinstvu veselja do čitanja. Knjige, ki so še ostale na trgu, pa tudi antikvarične, so podvojile ali celo potrojile ceno; numerirane izdaje so bibliofili plačevali s tisočaki, kakor tolike druge dragocene predmete, ki se niso več izdelovali. V svobodnem področju in celo v Švici so skušali improvizirani založniki tiskati knjige in liste, upajoč, da bodo z njimi zamašili vrzeli, ki so nastale z nedejalnostjo pariških založnikov, ter si obetali dobre kupčije. Z izjemo Maurrasa (»La France seule«) in Carca (»Nostalgie de Paris«) je vsa ta psevdopariška nova produkcija obležala, ni dosegla uspeha, saj je bilo res le povprečno literarno blago.

Medtem so Nemci v Parizu dopustili francoskim intelektualcem (tistim, ki so jih smatrali vredne uvaževanja in zaupanja), da so lahko nadaljevali svoje delo. Jacques Chardonne je objavljal svoj »Journal« (1939—1940), založnik Grasset je obeljodanil »Cahiers de Montesquieu«, ki so dosegli tudi v Nemčiji velik uspeh. Celo katolik Mauriac, eden izmed onih katolikov, ki so ponudil roko komunistom, je mogel vstopiti v novo Grassetovo »equipe« in je objavil solzavi roman »Pharisienne«. Tudi drugemu pisatelju, ki se je udeleževal »drole de guerre«, akademiku Georgesu Duhamelu, se ni zgodilo nič drugega, kakor da so mu izmed sto knjig, ali koliko jih je že spisal sekvestrirali eno samo (»Civilisation«) in prepovedali izdajo nekega novega romana (nadaljevanja »Chronique des Pasquier«). Njegova nova knjiga, ki je na zasedenem ozemlju sicer prepovedana, izhaja sedaj v sešitkih pri »Revue des deux Mondes« v Vichyju.

Založnik Grasset je nedavno izjavil v nekem interviewu, da francoskim intelektualcem zadošča, če se zedinijo na podlagi italijansko-nemško-francoske pogodbe o premirju, ker lahko v smislu te pogodbe producirajo, kolikor in kakor znajo in morejo, prav kot pred vojno. »Lahko sem ohranil vse svoje avtorje« (francoske), se je Grasset pohvalil. Temu bi pristavili: Vštevši André Gida, ki skuša biti tudi nadalje deus ex machina v »Nouvelle Revue Française«. Toda koliko časa še? Že v svobodni coni se »enfants terribles« okrog »Legione« zavzemajo, da bi se Gidu prepovedala beseda v javnosti. Listi so poročali o incidentu, ki je nastal v Cannesu za in zoper avtorja »Immoralista«. »Gospod Gide,« so pisali nekateri, »ki je njega dni v stolpcih lista »Vendredi« poveličeval Bluma, bi bil dobro storil, če bi ostal lepo tih v senci.« Medtem so se drugi zavzemali zanj, češ »ker je Gide največji francoski pisatelj, ima pravico, da v katerem koli času in pod kakršnim koli režimom dobi besedo.« — Vse to kaže da nekateri galski intelektualci težko zdravijo svojo nostalgijo za prejšnjim režimom. V nedavni anketi lista »Figaro« o vplivu političnih dogodkov na intelektualno delo so tudi najbolj znani pisatelji zatrjevali, da je mojstrsko delo povsem tuje in nepokorno kakršnim koli socialnim vezem, kakor jih nalagajo zgodovinska dejstva. Z drugimi besedami: individualizem, ki so ga vrgli skozi vrata, se vrača skozi okno in z njim vsi narodovi nedostatki.

Antonio Aniante pravi nadalje v svojem članku, da bi mogla po porazu, ob dobri volji in pripravnosti nastajati v očiščenem podnebju nova francoska literatura, ter sklepa: »Prav zato iščem mladiki na vseh starega drevesa po tej ledeni zimi. Ni dvoma, da je še prezgodaj in da jih ni moči dodobra razločiti, saj je od premirja minilo komaj dobro poldrugo leto, vendar se vprašujem, ali že poganja brstje na deblu starega drevesa?« Nato pisec zavrača založnika Grasseta, ki se hvali, da je rešil iz potopljene ladje vse svoje stare avtorje in vprašuje, ali bi ne bilo bolje zanj in za ves narod, če bi bil mogel napovedati nastop novih intelektualnih sil, ki bodo v skladu z novim časom?

Aniante vidi jedro krize, v katero je zašel francoski intelektualizem, v skoraj popolnem nedostajanju literarne tekme mladih, revolucionarnih sil, ki bi bile voljne napraviti s preteklostjo »tabula rasa«. V kolikor so take sile v literaturi, je nekdo, ki jim zadržuje korak, medtem ko se na vseh drugih področjih opaža boj mladine zoper »routine« in za duhovno prevzgojo naroda. V literaturi, sodi italijanski opazovalec današnjega francoskega kulturnega življenja, zadržujejo to prilagoditev »maitres«, stari mojstri, ki so zavzeli najboljša mesta in pa tisti, ki še pričakujejo, da se jim obnove prejšnje možnosti.

Antonio Aniante končuje svoj članek o najnovejši krizi francoskega intelektualizma: »Ali so take zahteve morda pretirane v deželi, ki se mora boriti s tolikimi težkočami? Ali pa so še prezgodnje? Lahko bi rekli, da je osuplost zaradi tolikih nepričakovanih in mogočnih dogodkov, ki so se zgodili ali se še dogajajo, prvi vzrok tolike stiske in zmede. Je sanja ali resnica?' se vprašujejo mnogi in si v dvomu tarejo oči. Ni se čuditi, da v deželah, kjer je bil epikureiski konfervativizem podlaga vsega življenja zapuščajo nekatera nagla prebujenja tako dolgo brazdo bridke osuplosti.«

V članku: »Vrnitev let Janeza Cesarja« (»Jutro«, 15. t. m.) si je tiskarski škrat dovolil nekatere hudomušnosti. Da je na nekem mestu spremenil Cesarja v Cezarja je odpustljivo, popraviti pa je treba, da bi bil imel čut za humor tržiško. Pravilno težišče ne le v besedi, marveč tudi v glasu itd.

SPORT

Uspeh italijanskih rokoborcev

V torek so zmagali nad švicarskimi s 6 : 1

Pretekli torek je italijanska rokoborska reprezentanca dosegla lep uspeh proti izbranim rokoborcem Švice in si s tem zasigurala nov doprinos mednarodnega značaja v tej sportni panogi. Švicarski rokoborci že od vsega početka italijanskim niso bili nevarni, toda to srečanje je imelo namen, da ustvari podlago za primerjavo italijanske rokoborbe s predstavniki te sportne panoge v Nemčiji, na Švedskem ali na Madžarskem, ki so dandanes odločilni v evropski rokoborbi.

Italijani so se uveljavili z neoporečnim uspehom, saj so zmagali v petih dvobojih izmed šestih, v številkah pa s 6:1, ker sedmi Švicar, ki je bil tudi določen za prvo točko sporeda, ni mogel priti na tekmovanje. Prostori so bili zasedeni do zadnjega in občinstvo je z velikim zanimanjem in navdušenjem spremljalo **vsak** par tekmovalcev.

Podrobni izidi tega dvoboja so bili naslednji:

v petelinji teži: Liverini (I) zmaga nad Beetschenom (Š) brez boja.

v peresni teži: Bertoli (I) zmaga nad Perretom (Š) po točkah (3:3),

v lahki teži: Holinger (Š) zmaga nad Panzariellom (I) po točkah,

v srednje-lahki teži: Magni (I) zmaga nad Hirschbuhlom (Š) po točkah,

v srednji teži: Gallegati (I) zmaga nad Gogelom (Š) v 8. min. in 51 sek.,

v srednje težki teži: Silvestri (I) zmaga nad Fleischmannom (Š) v 7 min. in 32 sek. in

v težki teži: Gonati (I) zmaga nad Argastom v 7 min. in 41 sek.

Končni izid je bil 6:1 za Italijo.

* * *

Jutri bo odpotovalo v Vratislavo 16 italijanskih boksarjev, ki bodo zastopali Italijo na evropskem prvenstvu amaterskih boksarjev od 21. do 25. t. m.

Čisto na kratko...

Hrvati in Nemci bodo otvorili mednarodno nogometno sezono

Jutri bo nemška nogometna reprezentanca z Dunaja odpotovala v Zagreb, kjer bo v nedeljo odigrala drugo meddržavno tekmo s Hrvatsko in obenem otvorila letošnjo mednarodno sezono. Žal — tako pišejo Nemci — se je morala nemška elita za Zagreb odreči skoraj vsakim pripravam za ta nastop, vendar pa računajo, da se bo moštvo, v katerem je 8 igralcev dunajskih moštev, kljub temu znašlo in zaigralo dovolj enotno za zmago. V enajstorico so bili določeni tudi trije igralci, ki so baš te dni igrali v Sofiji in so zdaj na povratku na Dunaj, o katerih pa seveda ni znano, ali so ostali v zadovoljivi telesni kondiciji za to razmeroma težko preizkušnjo. Razen osmih Dunajčanov bodo v nemški reprezentanci igrali še trije pravi rajhovci, in sicer v golu Jahn iz Berlina ter v napadu Conen iz Stuttgarta in Walter iz Kaiserslauterna.

Kakor vse kaže, si zaradi tega nastopa v Zagrebu Nemci ne delajo največjih skrbi in mislijo menda kar mimogrede priti do zmage. Če pa zasledujemo zagrebške priprave, bi morali precej resno dvomiti o tem, da jim bo to res tudi uspelo. Res pa je, da je Hrvatom že zaradi prvega poraza, ki so ga morali spraviti pred dobrim pol letom na Dunaju, mnogo več za uspeh kakor pa Nemcem, ki imajo za svoje pomembnejše zmage na izbiro še drugih in tudi boljših nasprotnikov.

* * *

Sicer pa so v teh dnevih, ko se živo srebro tako pridno pomika od ničle proti dnu, vse bolj sodobni hokeisti, ki, kakor vidimo po časopisnih vesteh, ne mirujejo niti v delavnih dnevih. Tako so n. pr. celovški hokeisti KACa pridržali goste iz Moravske Ostrave še en dan v koroški metropoli in jih v revanžni tekmi natepli katastrofalno z nič manj kakor 15:3, kakršnega izida sploh še nimajo zabeleženega v zgodovini vsega koroškega hokeja.

Enako — glede podaljšanja gostovanja — so storili tudi Nemci s Švicarji, ki so preteklo nedeljo zmagovito opravili svoj drugi reprezentančni nastop proti Nemčiji v Monakovu. Drugi dan so Nemci goste peljali s seboj v Garmisch-Partenkirchen ter še enkrat poskusili srečo z njimi — to pot v prijateljski tekmi. Toda tudi sprememba kraja in značaja tekme ni prinesla nobene spremembe v rezultatu. Še enkrat s 4:1 so Švicarji namazali Nemce in še enkrat dokazali, da za sedaj ne blizu ne daleč nimajo resnega tekmeca.

V splošni hokejski sezoni niso hoteli zaostajati z dogodki niti Hrvati. Preteklo nedeljo so lahko začeli svoje prvenstvene tekme in kolikor se da ugotoviti po prvih časopisnih noticah iz nehrvatskih listov, sta se prvi dve tekmi končali bolj ali manj s presenečenji. Varaždinci so zmagali nad ekipo Zagreba (ali prejšnjega Marathona) s 4:2, potem pa so šli in izgubili proti moštvu ZKD z 1:4. Že ta dva rezultata bi kazala, da bo prvenstven naslov letos iz Varaždina romal v Zagreb. V ostalem se bomo na te tekme še povrnili, ko nam bodo na razpolago podrobnejša poročila.

Celovec se letos razvija v veliko zimskosportno središče in bo imel konec prihodnjega tedna tudi mednarodno prireditev v hitrostnem drsanju, in sicer troboj med Nemčijo, Norveško in Holandsko. Največja privlačnost tega troboja bo znani norveški hitrostni drsalec Hans Engnestangen, ki spada med najboljše predstavnike te sportne discipline na ledu s severa.

Hrvatski kegljači so že odpravili svoja dva nastopa v Nemčiji. Najprej so nastopili v Lipskem v moštvu petih na 100 krogel in izgubili s 3945 : 3774 točkam, nato pa so šli še v goste k sosedom v Wernigerode, kjer so zmagali tesno s 1927 : 1905 točkam. Izida beležimo predvsem zaradi tega, da ne bo ostal pozabljen noben mednarodni sportni uspeh, ki jih Hrvati kar hitijo zbirati, odkar nastopajo v imenu nove domovine.

*

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev bo v petek 16. t. m. ob 18. uri v gostilni Štepic v Šiški. Važno radi treninga.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 16.: Ob 17.: Voda. Premiera. Red Premierski

Sobota, 17. jan.: ob 17.: Rokovnjači. Izven

Nedelja, 18. jan.: ob 14.: Dom. Izven. Znižane cene. Ob 17.: Voda. Izven

Ponedeljek, 19. jan.: zaprto

Delo domačega pisatelja Joža Vombergarja »Voda« bo uprizorjeno v režiji Milana Skrbinška drevi v petek ob 17. uri za red Premierski. Vombergar je znan kot pisatelj komedije »Zlato tele«, drame »Vrnitev« in folklorne igre »Igra življenja«. Veliko popularnost si je pridobil kot pisatelj slušnih iger za Radio. Njegova tridejanska komedija »Voda« pokaže kos našega podeželskega življenja z njegovimi značilnostmi v reševanju gospodarskih vprašanj. Igrali bodo: Gregorin, Cesar, P. Juvanova, V. Juvanova, Tiran, Simčičeva, Gale, Potokar, Drenovec, Bratina, Lipah, Brezigar, Peček, Plut, Vertin, Košič, Rakarjeva, Stupica, Orel, Nakrst, Malec, Blaž, Starčeva. Inscenator: ing. Franz.

Prihodnji teden bo premiera francoske komedije »Lepa pustolovščina«, ki sta jo napisala Cailavet in Flere-Etienne Rey. Dejanje te salonske igre pokaže beg neveste pred poroko in pustolovščine, ki jih doživlja, ko se zateče s svojim izbrancem v svojo podeželsko hišo. Delo bo zrežiral režiser Jože Kovič. V glavnih vlogah: Kraljeva, Levarjeva, Vlad. Skrbinšek in Nakrst.

OPERA

Petek, 16: Ob 15.: Rigoletto. Izven. Dijaška predstava. Zelo znižane cene

Nedelja, 18.: Ob 10.: Princeska in zmaj. Izven. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. — Ob 15.: Ples v Operi. Operета. Izven.

Danes popoldne ob 15. uri bo dijaška predstava Verdijeve opere »Rigoletto«. Kakor vselej, tako je tudi letos pokazala svojo močno privlačnost učinkovita glasba, ki ji je podloženo dramatično dejanje, zajame poslušalca s svojo melodioznostjo in sočno instrumentacijo. V naslovni partiji Primožič, v glavni ženski partiji Ribičeva, tenorsko vlogo poje Manoševski, nadalje sodelujejo še: Golobova, Lupša, Pugelj, Poličeva, Stritarjeva, Sladoljev, Dolničar in Kos. Dirigent: D. Žebre, režiser: Primožič, koreograf: ing. P. Golovin.

Starše in mladino opozarjamo na predstavo Golovinove in Gregorčeve bajke »Princeska in zmaj«, ki jo bodo uprizorili po daljšem premoru **v nedeljo ob 10. uri** po zelo znižanih cenah.

Kos škodljiva ptica

V odgovor na časopisno polemiko pred meseci o kosu — škodljivi ptici nam pošilja prijateljica lista naslednje vrstice v varstvo te lepe domače ptice pevke.

Stavek o kosu, škodljivi ptici, me je zbodel v oči, ko sem ga svoječasno brala v časopisju. Prečitala sem članek pazljivo in povem, da me je nemilo dirnilo, kar je pisano o kosu. Kdor tako črno opiše kosa, ima pač do njega neumljivo antipatijo.

Domače posestvo imamo tako razdeljeno, da je vse okrog gozd ali »meja«, kot pravimo tukaj, in v sredini so vinogradi in sadovnjak. Vse to je tako tesno skupaj, da je gozd oddaljen od sadovnjaka komaj 2 do 3 in vinogradi kakih 15 do 20 metrov. Nad 20 let živim tukaj in sem tako rekoč spojena s to naravo in njenimi prebivalci. Poznam dejanje in nehanje ptic, ki živijo na tem našem koščku zemlje in vem vse njihove navade. Prepričana sem, da nam kosi, ki jih živi dosti v naši meji, ne delajo škode ne v vinogradih in ne v sadnem vrtu. Ker je mehkojed, ne more načeti nezrelih hrušk in jabolk, a moram pohvalno omeniti, da tudi zrelih ne začne!

Kadar sadje zori, t. j. črešnje in drugo, imajo kosi svoje hrane v obilici: gosenic, žuželk, črvov in tudi kako glisto! Zakaj je ne bi pojedel kadar prileze ob dežju, saj ko je glista enkrat na prostem, težko najde pot nazaj, ker jo hitro pokonča to in ono, posebno neke vrste mrčes. Potemtakem bi morali napovedati boj krtu, ki jih išče in in žre pod zemljo. In vendar pravimo, da je koristen! Škodljivci, ki nam napravijo največ škode na sadju, so polhi, ose, čebele in sršeni. Ti pičijo najlepše sadje, ki začne kmalu po piku gniti in če ga hitro ne obrežeš, ga moraš vreči na smetišče.

Da bi kos jedel majhne ptičke iz gnezd, je pa gorostasna trditev. Ko so nebogljenčki v gnezdih, je mrčesa v izobilju, je tako rekoč bendima gosenic in žuželk in za kosa dovolj paše. In ptičice tudi branijo svoje mladiče, še proti kači se postavijo, sama sem videla tak prizor. Kos bi imel opraviti s starima, preden bi začel to ostudno delo. V prvi vrsti bi morali iskati uničevalce gnezdec in vsega, kar je v njih, pri nadebudnih pobalinih, potem pri mačkah, kačah itd. Prav blizu hiše imamo staro drevo, obraščeno z bršljanom, kjer gnezdi kos že toliko let. Prav tik je visoka leška, kjer si splete ščinkovec gnezdo tudi že nekaj let. Če bi kos žrl mladiče, bi najprej pri sosedu začel in ščinkovec bi se preselil drugam. Kadar pozimi krmim ptice, vse skupaj prihajajo po hrano: taščice, brglezi, ščinkovci, siničke, vrabci in kosi! Vse složno je in vsak vzame, kar je zanj primerno. Polžev sevela ne je, saj jih še kokoš ne — paradižnikov pa tudi ne!

Kos res lepo poje, da se človeku, ki ima kaj čuta, srce topi. Marsikateri bolnik, ki je zimo prebil v postelji, čuti ko začne kos prepevati — kako mu v srcu oživi nov up: morda bo pa le kmalu pomlad in meni bo boljše! Kdor ni res prav oduren lakomnik, ne bo gledal na nekaj kakršnihkoli jagod, če si jih bo vzel kos za posladek, po svoji naravni hrani.

Še to moram pripomniti, da sem letos ob trgatvi posebno pazljivo pregledovala grozd od kosa načet. Kar je po toči ostalo, grozd od kosa načet. Kau je po toči ostalo, je bilo vse ohranjeno in niti en grozd ni bil napaden na tak nasilen način.

Ob tej priliki ponavljam stavek, ki sem ga čitala v nekem listu: »Dajte pticam mir.« Ni dobro, da se ščuva proti pticam, še tako so ubožice preganjane na vseh koncih in krajih. Uboge živalce so res brezpravne. Tudi zakoni jih ne morejo ščititi pred surovostjo, zato jih pa morajo ščititi oni redki, ki imajo srčno kulturo.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno uspeh!

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Šoferja
treznega, zanesljivega, vajenega tudi ključavničarskih del sprejme industrijsko podjetje v okolici Ljubljane. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Šofer« 669-1

Modistka
popolnoma zmožna samostojnega dela dobi stalno službo. Plača 3.50 L na uro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lastne ideje« 730-1

Modistka
mlajša moč dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlajša« 731-1

Brivskega pomočnika
le dobrega brivca sprejmem takoj. D Weber, Tyrševa c. 13. 753-1

Strokovnjaka
za kuhanje mila sprejmem Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strokovnjak« 755-1

Prodam

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Smučke
2 m dolge in par moških drsalk prodam. Naslov v vsen posl. Jutra. 745-6

Drsalne čevlje
ženske z drsalkami »Gloria« (Scheckse) št. 36 prodam Naslov v vseh po slov. Jutra. 746-6

2 vogalna kauča
(orodje), mizo in Smyrna preprogo radi selitve prodam. Ing. Svetina, Rožna dolina c. XVII, št. 5. 754-6

Železne peči
različne velikosti in 2 tricikla ugodno proda Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče) 761-6

Kupim

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Robidov list
lahko vso zimo nabirate in doma sušite. Kupuje in najbolje plačuje vedno Grom — Ljubljana, Tržaška cesta 11. 633-7

2—3 vagone
dobrega sena ali detelje kupim. A. Knez Tržišče. 762-33

Oblačila

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Športno suknjo
dobro prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 738-13

Lokali

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Uradne prostore
3 do 4 sob v centru mesta išče za takoj Odsek za obrtništvo združenja industrijcev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prostori« 757-19

Posest

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Prodam parcele
1. pri bežigrajski gimnaziji po L 130 za m2;
2. pri Sv. Krištofu po L 200 za m2;
3. ob Tyrševi cesti pri stadionu po L 190 za m2 in pri remizi po L 130 za m2
Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Resen kupec« 750-20

Sadni vrt
stavbna parcela v sredini podeželskega mesta in gozdna parcela ugodno naprodaj. Naslov v vseh po slov. Jutra. 756-20

Stanovanja

išče

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Dvosob. stanovanje
v novejši hiši v ali blizu središča mesta iščem za takoj ali za 1. februar. Ponudbe na ogl. odd .Jutra pod »Udobno stanovanje« 680-21a

Enosob. stanovanje
v noveiši hiši. s prijetno kuhinjo in po možnosti tudi s kopalnico iščem za takoj ali 1. februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1. februar« 679-21a

3-sobno stanovanje
v centru zamenjam za manjše. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Komfortno center« 734-21a

Enosob. stanovanje
ali večjo prazno sobo v centru iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »741« 741-21a

Sobo odda

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—

Sobo z 2 posteljama
oddam s 15. t. m. Kolodvorska 28, dvorišče. 733-23

Lepo sobo
oddam gospodični. Naslov v vseh posl. Jutra. 740-23

Sobo
v strogem centru s posebnim vhodom oddam. Ponudbe z naslovom in podatki na ogl. odd. Jutra pod »Soliden in stalen« 759-23

Opremljeno sobo
z 1 ali 2 posteljama blizu tramvaja oddam. Černetova 31-I. ,vrata 3, Sp. Šiška. 760-23

Sobe išče

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Opremljeno sobo
v ali blizu središča mesta s strogo ločenim vhodom iščem za takoj ali 1. februar. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Lepa soba 1942« 681-23a

Dijaške sobe

Beseda 1 —.60 taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Dijakinjo
sprejme v oskrbo boljša gospa. Pomoč pri učenju, klavir. Naslov v vseh poslov. Jutra. 737-22

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Živali

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Psiček
foxterier »Heinci« se je zatekel. Prosimo, oddajte ga proti nagradi g. Antonu Žalokarju, strojno podjetje na Trati, ob meji. 736-27

Izgubljeno

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Srebrna žepna ura
s pozlačenim robom, znamke »Omega« z zlato verižico je bila izgubljena na poti od Viča do poštne direkcije (Sv. Jakoba trg) Ker je oboje drag spomin prosim najditelja naj najdeno izroči proti 500 lir nagrade ogl. odd. Jutra 732-28

Dopisi

Beseda 1 1.—, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 3.—.

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku
Agilen, Čeh Dušan, Čista 150, Delo na dom, Dobra otroku, Decimal 100 kg, Dober retušer, Domačnost, Golovic, Gospodinja 35, Hitra metoda, Januar—1942, Iščem takoj, Idealna 6, Kuh. učenka, Komfortna, Krzno, Kuharica ,Ljubljana 42, Lep dom 29, Lesna stroka, Miren in trezen Nujnost, Natančne ponudbe, Odrasli, Odkup, Pohištvo, Poštena 542, Parcela 424, Prevoz peska, Pianino, Reden plačnik, Samostojna, Samec, Sigurno naložen denar, Srečno leto 42, Stanovanje maj Vič, Svidenje, Sposoben, Stalna dobra služba, Točno plačam naprej, Tričlanska družina, Težko življenje, Točen plačnik, Takoj sprejmem, Tivoli, Tri osebe, Takoj trgovina, Ugodna zamenjava, Ubogljiv, Uslužbenec, Usoda, Ugodno, Udobno stanovanje, Velik zaslužek, Velik promet, V. A., Začetnik, Zanesljiva moč, Žaga 1942, 3535, 50 2000.

✝

Žalostni naznanjamo, da nas je za vedno zapustil ljubljeni mož, naš dobri očka, brat, stric in svak, gospod

RUDOLF STRITAR

trg. zast.

Spremili ga bomo iz kapelice Sv. Petra na Žalah v petek, dne 16. januarja 1942 ob pol 4. uri pop. na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. januarja 1942.

Globoko žalujoča CECILIJA roj. TABORNE, žena; CILKA, EDA, ELA, RUDA, BOJAN, NEVENKA, otroci; nečak Janezek in sorodstvo.

✚

Nepričakovano nas je zapustila dne 14. t. m. zvečer naša dobra stara mamica, mamica, tašča, sestra in teta, gospa

MARIJA GRUDNOVA roj. Tomšič

vdova po davčnem upravitelju

Nepozabno pokojnico položimo k zadnjemu počitku na Vrhniki v petek 16. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Nova cesta št. 26.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 15. januarja 1942.

Žalujoče rodbine: GRUDNOVA, PERNETOVA, TOMŠIČEVA.

Pogrebno podjetje Iv. Gajšek, Ljubljana.

R. Sabatini: 42

DOTA IN SRCE

Roman

Ne da bi se bogvekaj menil za to, sem obrnil pogovor na druge, postranske reči in tako sva sedela, dokler nama ni vitez sam natočil anževinca ter mi slovesno napil, z željo, naj srečno prispem v Pariz in tam dobro opravim.

Tisti mah je vstopil Andrej, skozi vrata, ki so vodila na teraso. Obraz mu je žarel, oči so se mu iskrile od vročične radosti. Na dolgo in na široko se je opravičil ter končal s pozivom, naj nikar tako hitro ne vzdignem na pot.

Ko smo vstali, se je pojavila Genovefa z novico, da je Ivoni nekoliko odleglo, ter dodala, da se prihaja poslovit od mene. Njena mirnost me je veselo presenetila: v očeh ji je sicer sijala pomenljiva luč, toda trepalnice so bile, kakor po navadi, resnobno pobešene in so jo zadostno varovale vsiljivih pogledov.

Zastran poroke je hotel Andrej govoriti s tastom kasneje, to je, popoldne; čeprav se nikoli ničesar ne bojim, me vendar ni mikalo prisostvovati prisostvovati izbruhu nevihte.

Ko je trenutek odhoda prišel in me je Michelot z osedlanima konjema že čakal na dvorišču, nas je gospod de Canaples zapustil in odšel po pismo, ki naj bi ga ponesel njegovi prevzišenosti. Komaj so se vrata zaprla za njim, je stopil Andrej naprej, držeč nevesto za roko, ter me pozval, naj jima voščim srečo.

»Iz vsega srca,« sem odvrnil; »če vama jo bo usoda odmerjala po mojih željah, je bo gotovo obilo. Obema vama čestitam, da sta si tako dobro izbrala tovariša za življenje. Imejte ga radi, gospo... gospa, kajti pošten je in zvest, da mu zlepa ne najdete enakega na svetu.«

Na to očetovsko in prijateljsko struno bi bil brenkal še dolgo, kajti zdelo se mi je, da mi nova vloga čudovito pristoji, a senca, ki je padla skozi bližnje okno in zbudila pozornost vseh treh, mi je sredi nagovora presekala besedo. To, kar smo zagledali, je iztrgalo Andreju prepaden vzkrik in storilo, da se je Genovefa zgrozila, jaz pa sem od osuplosti malone odrevenel. Kajti na oknu je slonel ter nas grdo in porogljivo gledal Evgen de Canaples, on, ki sem ga bil pred dvema mesecema s prebodenimi prsi pustil na kraju dvoboja za Vendômskim dvorcem. Odkod se je bil vzel in zakaj se je bil vrnil v očetovo hišo?

Ko me je spoznal, je zdrznil; gotovo se je bil St. Auban bahal proti njemu, da me je v dvoboju ubil. Še trenutek je ostal pri oknu, nato je izginil in le žvenket, ki je ostal za njim, nam je naznanjal, da stopa preko terase k hišnim vratom.

Hkratu so nam iz veže udarili na ušesa nagli koraki viteza de Canaplesa, ki se je vračal s pismom na kardinala.

Genovefa se je vnovič zgrozila in oči so ji prestrašeno poletele od vrat do vrat; Andrej je globoko vzdihnil, kakor človek v najhujši stiski, jaz pa sem v mislih zaklel, da bi si pripravil živce za burni nastop, ki je bil pred nami. Nato smo jeli molče čakati, kaj bo; nedoločna slutnja nas je svarila pred bližnjim polomom.

Koraki po terasi so utihnili, naslednji hip so zamrli koraki v veži; kakor bi bilo vse že naprej pripravljeno, samo da bi dogodek tem bolj presunil gledalce, so se odprla oboja vrata v isti mah: oče in sin sta stala vsak na svojem koncu dvorane ter gledala drug drugemu iz oči v oči.

XVIII.

Kako sem zapustil grad

Nekaj trenutkov sta tako negibno stala in strmela drug v drugega. Toda njuno držanje je bilo enako različno kakor njuni osebi. Evgenova krepka, odločno vzravnana postava je z vsako črtico razodevala drznost in kotički ust so se mu vihali v izzivalnem nasmehu.

Klobuk, ki ga niti ni bil vzel z glave, mu je zanikarno pokrival gladke črne lase; usnjeni telovnik, ki ga je imel na sebi, dolgi meč, ki mu je visel ob pasu, vse se je strinjalo v prepričevalen dojem bezničkega lopova — ali, če hočete, kavalirja.

Vitez je bil videti kakor okamenel. Pismo mu je zdrknilo izmed koščenih prstov in sfrfotalo na tla, in na bledem, upadlem obrazu se mu je zrcalila bol, pomešana s strahom.

Nazadnje je starec s kletvico pretrgal molk.

»Po kaj prihajate v grad?« je vprašal z drhtečim glasom in stopil v sobo. »Ste mar dotorej izgubili vsak občutek sramu? Doli klobuk, gospod!« je ukazal in kri mu je planila v bledi obraz. »Doli klobuk, tako mi duše, ali pa zapovem svojim slugam, da vas vržejo iz hiše.«

Ta siloviti, nepričakovani izbruh je storil Evgena tolikanj ubogljivega, da sem se kar zavzel. Ko pa je vzel klobuk z glave, mu je vendarle obletel ustnice nasmeh.

»Kako očetovski je vaš pozdrav!«

Vitez ga je predrl s strupenim pogledom.

»Kakšnega pozdrava ste se le nadejali?« je ihtivo odvrnil. »Ali ste pričakovali, da vam nataknem prstan na roko in zakoljem pitano tele v slavo vaše vrnitve? Ta bi bila lepa, gospod! Ali pa me nemara prihajate učit, kakšno dobrodošlico naj oče pripravi izgubljenemu sinu, ki je onečastil njegovo ime? Kdo vas je klical? Odgovorite mi, gospod.«

Kri je udarila Evgenu v lica.

»Ko sem prestopil ta prag, sem mislil, da sem v canapleškem gradu in da je Canaples moje ime. Očitno sem se zmotil: kajti tu stoji ženska, ki zame nima besedice pozdrava in tudi priprošnje ne in tu je človek, ki ne bi bil nikoli mislil, da ga bom kdaj srečal v hiši svojega očeta.«

Z jeznim odgovorom na ustnicah sem stopil korak naprej, a tedaj je izmed vrat za mojim hrbtom zazvenel Ivonin sladki glas:

»Evgen! Ti tukaj?«

»Kakor vidiš, sestrica. Da si prišla le malce pozneje, me najbrž ne bi bila več našla tu; kajti tvoj oče me sprejema s kletvami in grozi, da me bo dal vreči iz gradu.«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.